

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΕ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 — ΤΗΛ. 27.689 | 15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1958 | ΑΡΙΘ. 6

25^Η ΜΑΡΤΙΟΥ

Ἔχουν καὶ αἱ ἑορταὶ τὴν ἰδικήν των γλῶσσαν. Καὶ ἡ γλῶσσα αὕτη εἶναι πάντοτε συμβολικὴ. Εἰκὼν δηλαδὴ ὁρατῆ, πραγμάτων ἀοράτων.

Διπλῆ εἶναι, ὡς γνωστόν, ἡ φύσις τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς εἰκοστῆς πέμπτης Μαρτίου. Θρησκευτικὴ καὶ Ἐθνικὴ. Ἄς προσπαθήσωμεν νὰ συλλάβωμεν τὸ βαθύτερον νόημά της· καὶ νὰ εἰσδύσωμεν εἰς τὴν πνευματικὴν της ἐμπειρίαν καὶ πραγματικότητά.

*

Κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἑορτάζομεν τὸν Εὐαγγελισμόν τῆς Θεοτόκου. Τὴν ἀποκάλυψιν δηλαδὴ τῆς ἀνεξερυνήτου θείας ἀγάπης πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Χάριν αὐτοῦ ἐπραγματοποιήθη ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ κόσμῳ. Καὶ ἡ ἔλευσις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἐν σαρκί.

Μυστήριον μέγα ἀληθῶς καὶ ἄρρητον, διὰ τοῦ ὁποίου ἐσημειώθη ὁ θρίαμβος τῆς Θείας χάριτος κατὰ τῆς ἀναγκαιότητος· καὶ κατὰ τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου. Καὶ κατεδείχθη, ὅτι ἡ γνησία καὶ ἀπόλυτος πραγματικότης δὲν εὐρίσκειται εἰς τὴν φυσικὴν καὶ φθαρτὴν σάρκα. Ἄλλ' εἰς τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον τὴν διαπερᾶ, τὴν φωτίζει, τὴν μεταμορφώνει καὶ τὴν καθαγιάζει.

*

Ἐκτοτε ἐγεννήθη ὁ νέος Ἀδάμ, ὡς κληρονόμος τῆς Αἰωνιότητος· καὶ τῆς Ἐδέμ, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν εἶχεν ἐξορισθῆ. Ὁ ἄνθρωπος σώζεται ἐν Χριστῷ καὶ ἐν τῇ σταυρωθείσῃ ἐκουσίῳ θείᾳ ἀγάπῃ. Κ' ἐδημιουργήθη ἡ ἅγια Ἐκκλησία, ὡς μυστικὸν σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία ἀποστολήν ἔχει, νὰ κατευθύνῃ τὸν ἄνθρωπον διὰ μέσου τῆς γῆς αὐτῆς καὶ τοῦ

μόχθου της πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ πρὸς τὴν θείαν ζωὴν.

Ἡ δὲ Παρθένος Μαρία τιμᾶται ἕκτοτε ὡς Μήτηρ Θεοῦ. Διότι εἶχε φύσιν τόσον ἀγνήν καὶ τόσον πανακήρατον καὶ πανάσπιλον, ὥστε ἠδυνήθη νὰ δεχθῆ τὸν Θεὸν ἐν αὐτῇ. Καὶ νὰ γεννήσῃ ἐν πνεύματι, καὶ ὄχι ἐντὸς τῆς ἁμαρτωλοῦ φύσεως αὐτὸν τὸν Θεόν.

*

Εἶναι ὁμοῦ ταῦτοχρόνως καὶ ἑορτὴ Ἐθνικὴ. Διότι κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἐξεδηλώθη ἡ μεγαλοεργὸς Ἐπανάστασις τοῦ 1821. Καὶ ἡ Ἑλλάς, ἡ ὁποία ἐπὶ τέσσαρας συναπτοὺς αἰῶνας ἐβλεπεν — ὅπως ἡ μήτηρ τῶν Μακκαβαίων—νὰ κατασφάζονται καὶ νὰ κατατυραννῶνται τὰ τέκνα της ἀπὸ τὸν βάρβαρον Ἀσιάτην κατακτητὴν της, ἀπέδειξε τὴν ἀνωτέραν της φύσιν καὶ τὴν ἀθανασίαν της.

Ἐνας σεπτὸς Ἱεράρχης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας της — ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανὸς — ὑπῆρξεν ἡ ἔκφρασις τῆς ἐσωτερικῆς της ζωῆς, τοῦ πνεύματός της, καὶ τὸ πανεύφημον σύμβολόν της. Καὶ τὸ Ἔθνος ὑπὸ τὰς ριπὰς καὶ τοὺς κυματισμοὺς τοῦ ἁγίου Λαβάρου, πὸν αὐτὸς ἀνεπέτασεν, ὠρκίσθη «Ἐλευθερία ἢ Θάνατος». Καὶ ἡ ἅγια Λαύρα μετουσιώθη εἰς πνευματικὴν κολυμβήθραν τοῦ μαρτυρικοῦ μας Γένους. Καὶ πρὸ τοῦ ἐκπλήκτου κόσμου κατεδείχθη, διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, ἡ ταύτισις τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς πρὸς τὴν τρισαγίαν πνοὴν τῆς Ἐλευθερίας· καὶ ἡ ἀπόλυτος ἀφοσίωσις της πρὸς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ.

Γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστιν τὴν ἅγίαν γιὰ τῆς Πατρίδος τὴν ἐλευθερίαν γι' αὐτὰ τὰ δύο πολεμῶ.

ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Αί προσπάθειαι πρὸς ἀνασυγκρότησιν τοῦ συστήματος τῆς Παιδείας εἶναι ἔκφρασις μιᾶς γενικωτέρας ἐπιθυμίας τῶν πνευματικῶν καὶ πολιτικῶν ἡγετῶν τῆς Χώρας. Μετὰ τὸν δευτέρου παγκόσμιον πόλεμον ἐγεννήθησαν νέαι συνθήκαι ζωῆς. Ἡ πρόοδος τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν καὶ ἡ ἐντεῦθεν προελθοῦσα τεραστία ἀνάπτυξις τῆς τεχνικῆς προώθησαν τοὺς προσανατολισμοὺς τῶν ἀνθρώπων εἰς νέας βιοτεχνικὰς μορφάς. Ἡ νεότης ἔχει ἀνάγκη ἀναλόγου πνευματικοῦ ἐξοπλισμοῦ διὰ νὰ δύναιτο νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τὴν πληρῶσιν συνθετατέρων ἀπαιτήσεων τῆς ζωῆς. Ἐντεῦθεν προέκυψεν ἡ ἀνάγκη τῆς διαρρυθμίσεως τῶν προγραμμάτων τῆς Παιδείας, κατὰ τρόπον ὥστε νὰ μεταδίδονται εἰς τὴν μαθητιῶσαν Νεολαίαν γνώσεις πρακτικώτεραι, δυνάμει τῶν ὁποίων οἱ ἀπόφοιτοι τῶν Σχολείων νὰ προσαρμόζονται εὐκολώτερον, εἰς ὅτι ἀπαιτοῦν πρὸς τελειοποίησίν των τὰ τεχνικὰ μέσα τῆς Βιομηχανίας, τῆς Ναυτιλίας, τῆς Γεωργίας καὶ εἰ τινος ἄλλου οἰκονομικοῦ συστήματος.

Καὶ ἐνῶ εἶναι πρόδηλος ἡ ἀναγκαιότης τῶν γνώσεων πρὸς ἐκπλήρωσιν τοιούτων σκοπῶν, θὰ ἔπρεπε νὰ μὴ παροραθῆ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ὁ ἄλλος θεμελιώδης χαρακτήρ τῆς Παιδείας, ὁ ἀποβλέπων εἰς τὴν ἀνθρωπιστικὴν συγκρότησιν τῶν φοιτητῶν. Τοῦτο δ' ἐπιτυγχάνεται, ὅταν ἡ Παιδεία ἡμῶν στηρίζεται εἰς τὴν Ἑλληνοχριστιανικὴν γραμμὴν τοῦ Ἐθνικοῦ μας πολιτισμοῦ. Ἀπαιτεῖται προσοχή, ἵνα μὴ τυχόν ἐμπνεόμενοι ἀπὸ κοσμοθεωρίας φιλοσόφων ξένων λαῶν καταρτίζωμεν τὰ προγράμματα τῶν Σχολῶν μας κατὰ τὰ ὑποδείγματα ἐκείνων, ὅποτε ὁ ὠραῖος πολιτισμὸς τοῦ Γένους θὰ ἐκινδύνευε νὰ ὑποστῆ μείωσιν.

2. Εἰς τὴν μεγάλην Ἱστορίαν τοῦ Ἔθνους, ὁ ἀρχαῖος Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ λάμπη καὶ νὰ συγκινῆ. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ ἀνθισκίς τοῦ πολιτισμοῦ τούτου ἐβεβαιώθη εἰς μορφὰς ὠραϊότητος καὶ σοφίας καὶ γνώσεως καὶ ἐβάθυνεν ἐπὶ τῆς κατευθύνσεως ὅλων τῶν λαῶν τῆς Δύσεως καὶ τῆς Ἀνατολῆς αὐτῆς. Καὶ ἐφ' ὅσον αἱ γενεαὶ τοῦ ἀρχαίου Ἑλ-

Γι' αὐτὰ νὰ ζήσω ἐπιθυμῶ.
Κι' ἂν δὲν τὰ ἀποκτήσω,
τί μ' ὠφελεῖ νὰ ζήσω;

Αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ νέος θούριος παιὼν τοῦ Γένους μας· πὸν ἀπλῶς ἐπαναλαμβάνει — ἐνθυμεῖσθε; — τὸν παλαιὸν περιφρημον ἐκείνον τῶν Σαλαμινομάχων «Ἴτε, παῖδες Ἑλλήνων...».

*

Πῶς ἐπετεύχθη ὁμως, οἱ λεοντόθυμοι καὶ τρισμακάριστοι ἐκεῖνοι ἄμεσοι πρόγονοί μας, οἱ «πτωχοὶ τῷ πνεύματι» κατὰ τοὺς σοφοὺς τῆς ἐποχῆς μας, νὰ τρέχουν ὀπίσω ἀπὸ τὸν θάνατον «ἀγαλλομένῳ ποδί»;

Ποία ὑπῆρξεν ἡ δύναμις ἐκείνη, ἡ ὁποία ἐνεψύχωνε τὸν Ἀθανάσιον Διάκον καὶ τὰς γυναῖκας τοῦ Ζαλόγγου, ὥστε ἐκεῖνος μὲν νὰ ψιθυρίζῃ ἄσματα σουβλιζόμενος· αὐταὶ δέ, νὰ κρημνίζονται εἰς τὸ φοβερὸν βάραθρον ἄδουσαι καὶ χορεύουσαι;

Πῶς κατέστη δυνατόν, ἀπὸ ὄλην τὴν δηουμένην, πυρπολουμένην καὶ αἱματόβρεκτον Ἑλλάδα μας ν' ἀκούεται «ἤχος καθαρὸς ἑορταζόντων», ὅπως ἠκούοντο ὕμνολογία καὶ ψαλμωδία ἀπὸ τοὺς τρεῖς ἐκείνους «Παῖδας ἐν τῇ καμίνῳ»;

*

Ἐκ τὸς ἀπὸ τὴν τρισαγίαν μας

Ὁ ρ ο δ ο ξ ί α ν; Ὅσοι γνωρίζουν, ἄς τὴν προβάλλουν καὶ ἄς τὴν ὁμολογήσουν εὐθαρσῶς.

Ναί! ἡ ἀγία μας Ὁρθοδοξία τοὺς ἐνεφύσῃσεν τὴν βεβαιότητα τῆς Ἀθανασίας. Καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας, μὲ τὴν λειτουργικὴν τῆς καὶ μόνον ζωὴν, ὅχι μόνον συνεκράτησε τὸ Ἔθνος ἐπὶ τέσσαρας ὀλοκλήρους μαρτυρικοὺς αἰῶνας ἐν σφύζουσῃ καὶ δημιουργικῇ ζωτικότητι· ἀλλὰ μαζὶ μὲ τὴν πίστιν πρὸς τὸν Ἀναστάντα Χριστόν, τοῦ ἐνεφύσῃσεν καὶ τὴν ἀσάλευτον πεποίθησιν εἰς τὴν Ἐθνικὴν του Ἀνάστασιν.

Αὐτὴ τοῦ ἐδίδασκε συνεχῶς «ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξετε, ἀλλὰ θαρσεῖτε ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον». «Μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα...». Ἀπόκειται εἰς τοὺς ἀθλοῦντας «ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος», καὶ ἡ «στολὴ τῆς ἀφθαρσίας» τὴν ὁποίαν δὲν καταξιώνονται οἱ τρυφῶντες, ἀλλ' «οἱ θλιβόμενοι, ὑστερούμενοι, κακουχούμενοι καὶ πλανώμενοι ἐν σπηλαίοις, καὶ ὅποις τῆς γῆς», ὅπως ἀκριβῶς οἱ ἀθάνατοι ἐκεῖνοι πατέρες μας....

*

Νὰ συναγάγωμεν λοιπὸν καὶ τὸ δίδαγμα; Ἀλλὰ προκύπτει ἀφ' ἑαυτοῦ, διὰ πάντα μὴ τυφλόν!

ΘΕΟΛ. Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ληνικῷ κόσμῳ ἐθρήσκουν, ἐξηγηλοῦτο ζωηρὰ ἡ δημιουργικὴ του δύναμις, ἡ ὁποία ἐξεχέτο εἰς μνημεῖα ἀφθάστου κάλλους, εἰς ἔργα ὑψηλῆς ποιήσεως, ὡς ἦσαν τὰ ὁμηρικὰ ἔπη, αἱ μεγαλειώδεις τραγωδίαὶ ἐξόχων πνευματικῶν ἀνδρῶν, εἰς συστήματα φιλοσοφικά, πὸν παραμένον ἀκόμη ὡς φάροι φωτεινοὶ καθοδηγήσεως τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως. Καὶ ἐνῶ μὲ τὰς ἐξόχους πνευματικὰς του δημιουργίας ὁ ἀρχαῖος Ἑλληνικὸς κόσμος διεκρίθη ὡς ζωὴ ἀριστοκρατικῆς διανοήσεως, ἐν τούτοις δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀνεύρη τὸν ἀνθρώπον εἰς τὸ βαθύτερον νόημά του· τὸν ἀνεκάλυψεν εἰς τὴν πλαστικὴν του μορφήν, εἰς τὴν ἁρμονίαν τῆς σωματικῆς του διαπλάσεως. Ὅταν δὲ ἐξέλιπεν ἡ θρησκευτικὴ του πίστις, διότι κατὰ τὴν κρίσιν τῶν φιλολογούντων αἱ φιλοσοφικαὶ σκέψεις τῶν μεγάλων σοφῶν ἀνέτρεψαν τοὺς θεοὺς καὶ προέβαλον τὸ σύστημα τῶν ἰδεῶν τῶν ὡς ἐγκλείον ὄλην τὴν ἀλήθειαν, τότε ἔπαυσε πᾶσα νέα πνευματικὴ δημιουργία καὶ ὁ κόσμος περιέπεσεν εἰς χάος. Οὔτε ὁ ἀλεξανδρισμὸς, οὔτε ὁ ρωμαϊσμὸς ἠδυνήθησαν νὰ ἀναστηλώσουν τὴν ἀνθρωπίνην ἀξίαν. Ὁ πρῶτος προέβη εἰς τὴν κωδικοποίησιν τῶν πνευματικῶν δημιουργιῶν τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κόσμου· ὁ δεῦτερος διὰ τῆς καλλιτεχνίας τοῦ Δικαίου ἀπέβλεπε περισσότερον εἰς τὴν ρύθμισιν τῶν κοινωνικῶν σχέσεων τοῦ λαοῦ, δὲν ἐδίσταζε δὲ νὰ βασιλίσῃ τὸν ἀνθρώπον, νὰ τὸν ῥίπτῃ βορᾶν εἰς τὰ ἄγρια θηρία πρὸς ἰδίαν του ψυχαγωγίαν.

3. Ἐν μέσῳ αὐτῆς τῆς πνευματικῆς καταστάσεως ἐμφανίζεται τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον. Δι' ὧν ἐδίδαξε καὶ δι' ὧν ἐπραξεν Ἐκεῖνος διὰ τῶν θεουργικῶν γεγονότων μὲ τὰ ὁποῖα ἐσημείωσε τὴν ζωὴν Του, διὰ τῆς σπαραχθεύσεως ἀγάπης Του ὑπὲρ τοῦ κόσμου, διὰ τῆς Ἀναστάσεώς Του, διὰ τῆς διαβεβαιώσεως τοῦ προσώπου Του ὡς Ἀνθρωποῦ πάσης κτίσεως, ἀνύψωσε τὸν ἀνθρώπον ὡς κορυφαίαν ἀξίαν εἰς τὸν κόσμον. Ἡ ζωὴ Του, τὸ λυτρωτικὸν Του ἔργον ἐξηγήθη, προεβλήθη μὲ σχήματα τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πνεύματος, ἐξεφράσθη εἰς ὅλας τὰς μορφὰς τῆς τέχνης, ὑμολογήθη μὲ τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν ποίησιν, ἐδραματοποιήθη ἐντὸς τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἔγινε νομοθεσία, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνοψώθη ἡ γυναῖκα εἰς τὴν ἀνθρωπίνην τῆς ἀξιοπρέπειαν, κατηργήθη ἡ δουλεία καὶ ἐν γένει ἐβιώθη ὡς Ἑλληνοχριστιανικὴ παράδοσις. Ἐξ αὐτῆς κατὰ τὴν χιλιετῆ Ἱστορίαν τοῦ Βυζαντίου ἐγεννήθησαν ἥρωες, ἄγιοι ἄνδρες καὶ ἄγιοι γυναῖκες, προῆλθον αὐτοκράτορες ἀγωνιστὰς τῆς πίστεως καὶ μάρτυρες πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἐκπολιτιστικῆς πορείας τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἔθνους. Αὐτῆς τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς παραδόσεως τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ γέννημα ὑπήρξε καὶ ἡ μεγάλη Ἰδέα. Αὕτη, ὡς συνεκτικὴ δύναμις καὶ πηγὴ ἐμπνεύσεως τοῦ Ἔθνους, τὸ ὠδήγησεν εἰς τὴν ἐπανάστασιν, εἰς τὴν Ἱδρυσιν Κράτους ἐλευθέρου, πὸν ἦτο προεἰκόνημα καὶ πηγὴ ὁραματισμοῦ ἐπανακτῆσεως τῆς βυζαντινῆς βασιλείας.

Ὅσοι, λοιπόν, ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῆς Παιδείας ὀφείλουν νὰ συντάξουν τὰ προγράμματα ὅλων τῶν σχημάτων τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων κατὰ τρόπον, ὥστε ἡ ἑλληνοχριστιανικὴ πορεία

τοῦ Ἔθνους νὰ ἐνσταλάζεται εἰς τὰς καρδίας τῶν ἑλληνοπαίδων ὡς ζωηρὰ πίστις, ὡς πηγὴ ἀναστηλώσεως τῶν πνευματικῶν ἀξιών. Ἐντὸς αὐτῆς τῆς ἐκπολιτιστικῆς πορείας ὁ ἀνθρώπος καλεῖται νὰ ἀναπτύσῃ ὅλας τὰς δημιουργικὰς δυνάμεις, εἰς οἰονδήποτε τομέα τῆς ζωῆς καὶ ἂν ἐργασθῇ· καὶ συγχρόνως νὰ θυσιάζεται ἐκουσίως χάριν τῶν ἄλλων συνανθρώπων του, εἰς οἰανδήποτε φυλὴν καὶ θρησκείαν καὶ ἂν ἀνήκουν οἱ τοῖ· νὰ μεταβάλλῃ τὴν ἐλευθερίαν του εἰς τὴν ζωὴν εἰς πληρέστερα σχήματα δικαιοσύνης, εἰς πληρέστεραν ἀλληλεγγύην ἀτόμων καὶ ἐθνῶν. Κατὰ τὸ Ἑλληνοχριστιανικὸν πνεῦμα ὁ ἀνθρώπος εἶναι ἡ κορυφὴ ὅλων τῶν ἀξιών, καὶ μὲ τὴν πίστιν αὐτὴν ἀξιοὶ τὸ πνεῦμα τοῦτο νὰ ἱεραρχοποιήσῃ τὴν ζωὴν, νὰ ἀνυψώσῃ τὴν Κοινωνίαν, νὰ τὴν μεταβάλλῃ ἀπὸ σύνθεσιν ἀνθρώπων θεωρουμένων ὡς πολιτικῶν, οἰκονομικῶν καὶ βιολογικῶν μονάδων, ὡς πιστεύουν τοῦτο τὰ κράτη Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, εἰς σύνθεσιν ἐλευθεριῶν καὶ προσωπικοτήτων. Ἡ Ἑλλὰς ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ ἀκόμη μὲ τὴν ἑλληνοχριστιανικὴν τῆς πορείαν ἐντὸς τῆς Ἱστορίας, μὲ τὴν Ὁρθοδοξίαν τῆς, μὲ τὴν πίστιν τῆς εἰς τὸν ἀνθρώπον ὡς ὑψίστην ἀξίαν, ὡς τὸ αἰώνιον φῶς τοῦ κόσμου.

Ἡμπορεῖ νὰ ἐμπλουτίσῃται ἡ διάνοια τῶν ἑλληνοπαίδων ἀπὸ τὴν μελέτην μεγάλων συγγραφέων τῆς Δύσεως, ἡ θεμελιώδης ὁμῶς γραμμὴ τῶν κατευθύνσεων τῆς Παιδείας μας ὀφείλει νὰ εἶναι ὁ Ἑλληνοχριστιανικὸς πολιτισμὸς, ὁ ἀρχαῖος ἑλληνικὸς κόσμος ὡς σχῆμα καὶ ἡ θεανδρική προσωπικότης τοῦ Χριστοῦ, ὡς πνευματικὸν βάθος.

5. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν σχηματοποίησιν τῶν Σχολῶν μας εἰς στοιχειώδη, εἰς μέσην καὶ ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν, μὲ τὰς πρακτικὰς ἢ καὶ θεωρητικὰς κατευθύνσεις, μὲ τὰ ἔτη τῆς φοιτήσεως, ἀνάγεται εἰς τὴν μέριμναν τῶν ἁρμοδίων καθηγητῶν καὶ διδασκάλων καὶ τῶν ἐιδικῶς περὶ τὴν Παιδείαν ἀσχοληθέντων πολιτικῶν ἀνδρῶν. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ζήτημα τῆς γλώσσης εἰς τὴν καθαρεύουσαν καὶ τὴν δημοτικὴν μορφήν τῆς, νομίζω, ὅτι εἶναι ἐκτὸς ἀμφιβολίας, ὅτι ἡ καθαρεύουσα εἶναι ἡ γλῶσσα εἰς τὴν ὁποίαν ἐκφράζει τὸ Ἔθνος τὴν ἐνότητά του, διότι δι' αὐτῆς ὀχι μόνον ἡ Ἐπιστήμη ἀλλὰ καὶ τὸ Κράτος καὶ ἡ Ἐκκλησία καὶ ὁ Τύπος καὶ πᾶσα ἄλλη δημοσία καὶ κοινωνικὴ λειτουργία ἐκφράζει τὰς σκέψεις τῆς. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ λαὸς ἀκόμη ἀναπαύεται εἰς τὸ καλλιεργημένον αὐτὸ εἶδος τῆς γλώσσης, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ ἀποτολμᾷται ἡ ἐκδοσις οἰασδῆποτε ἐφημερίδος εἰς ἄλλην γλῶσσαν. Ἡ δημοτικὴ δὲν παραθεωρεῖται, εἶναι ὄργανον τῆς ποιήσεως καὶ τῆς λογοτεχνίας ἐν γένει, ἀλλ' ἐδρίσκειται εἰς μίαν ρευστότητα, ὡς πρὸς τοὺς τύπους καὶ τὰς κλίσεις τῶν λέξεων· δὲν θὰ ἐπρεπε νὰ ἐπιχειρηθῇ ἡ σύνταξις Γραμματικῆς καὶ δι' αὐτῆς ν' ἀναστηλωθῶν κανόνες, τυποποιοῦντες τὴν μορφήν τῆς· πρῶτον διότι πόθεν ὁ γραμματικὸς οἶτος συντάκτης θὰ ἤρτλει τὸ κῦρος του διὰ νὰ καλέσῃ εἰς πειθαρχίαν ὅλον τὸν Ἔθνος εἰς τὴν μορφήν, τὴν ὁποίαν θὰ ἔδιδε κατὰ τὴν κρίσιν του μὲ τοὺς κανόνες καὶ τὰς κλίσεις τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν λέξεων· καὶ δεῦτερον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ ἀπεκρυσταλλοῦτο ἡ δημοτικὴ γλῶσσα

ΗΜΕΡΑ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ

Τὸ Ἀ' Σάββατον τῶν Νηστειῶν, 1ην Μαρτίου, ἐπὶ τῇ καθιερωμένῃ ἡμέρᾳ τῶν Νεκρῶν, ἐτελέσθη πάνδημος Ἐπιμημόσυνος δέησις ἐν ἐπὶ τούτῳ στηθείσῃ παρὰ τὴν πλατείαν τοῦ Ἀ' Νεκροταφείου Ἀθηνῶν ἐξέδρα, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μαρωσίας κ. Τιμοθέου, συμπαραστατοῦμένου ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ Κλήρου τοῦ Νεκροταφείου.

Εἰς τὴν σεμνὴν ταύτην τελετὴν παρέστησαν ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων κ. Κατσώτας μετ' ὀλοκλήρου τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, ἐκπρόσωποι τῶν ἀρχῶν καὶ πλῆθος λαοῦ.

Ἀπόσπασμα τοῦ Στρατοῦ ἀπέδιδε τὰς τιμὰς, ἡ δὲ Φιλαρμονικὴ τοῦ Δήμου ἐπαίανιζε πένθημα ἐμβρατήρια.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς δεήσεως ὁ Σεβασμιώτατος ἐξεφώνησε κατάλληλον τῇ περιστάσει λόγον, τὸν ὁποῖον δημοσιεύομεν κατωτέρω.

«Τελοῦμεν σήμερον πάνδημον μνημόσυνον τῶν ἀπ' αἰῶνος κεκοιμημένων καὶ εἰς τὸν τόπον τοῦτον ἀποκειμένων, δλόθερμον δὲ ἀναπέμπομεν εὐχὴν πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν αὐτῶν.

Ἡ τιμὴ πρὸς τοὺς νεκροὺς εἶναι παγκόσμιον φαινόμενον. Εἰς τὸν Χριστιανισμόν τὸ πρὸς τοὺς νεκροὺς χρέος τῶν ἐπιζώντων λαμβάνει νέον περιεχόμενον. Τὸ κήρυγμα περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, μελλούσης ζωῆς καὶ ἀναστάσεως, ἐμπνέει τοὺς χριστιανοὺς εἰς τὴν ἐκδήλωσιν τῶν ἱερῶν αὐτῶν καθηκόντων ἀπέναντι τῶν προσφιλῶν νεκρῶν τῶν. Ὁ Σταυρὸς καὶ ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ καὶ κατ' ἀκολουθίαν καὶ ἡ μέλλουσα ἀνάστασις τῶν νεκρῶν ἀπετέλεσαν τὸν ἄξονα τοῦ κηρύγματος τῶν Ἀποστόλων καὶ τὴν θεμελιώδη διδασκαλίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Δὲν εἶναι μόνον βασικὸν θέμα, ποὺ θεμελιώνει τὴν χριστιανικὴν πίστιν καὶ κατασιγάει τὰς πνευματικὰς ἀνησυχίας καὶ τὴν ἐνδύμνον ἀγωνίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ δίδει τὴν πλέον ἱκανοποιητικὴν ἀπάντησιν εἰς τὰς ἐφέσεις τῆς ψυχῆς καὶ δικαιολογεῖ ἀπολύτως τὰς ἐλπίδας τῆς.

Ἡ πίστις εἰς τὴν ἀθανασίαν καὶ ἡ ἐλπίς εἰς τὴν ἀνάστασιν εἶναι διάχυτος εἰς τοὺς χριστιανικοὺς τάφους ἀπὸ τοῦ παναγίου Τάφου τοῦ Σωτῆρος μέχρι τῶν Κατακομβῶν καὶ τῶν σημερινῶν Κοιμητηρίων. Δὲν ἔχομεν τὰ Ἠλύσια πεδία ἐδῶ, οὔτε τὴν Ἀχερουσίαν λί-

μνη τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μυθολογίας. Εἰς τὸν τόπον τοῦτον ἀναπαύονται οἱ νεκροί, τὰ ὅστ' αὐτῶν προσφιλῶν συγγενῶν καὶ φίλων μας. Εἰς τὴν πόλιν τῶν νεκρῶν προεξάρχει ἡ εὐθυτενῆς κυπάρισσος, ἡ ὁποία ὡς βέλος δεικνύει τὸν οὐρανόν, συμβολίζουσα τὴν ἀθανασίαν, καὶ ὁ Σταυρὸς, τὸ σεπτὸν τοῦτο σύμβολον τῆς ἀναστάσεως. Ὁ Χριστὸς διεκήρυξεν, ὅτι ὁ πιστεύων εἰς Αὐτὸν «κὰν ἀποθάνῃ ζήσεται» καὶ «εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν».

Ἐοχόμεθα εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν ὄχι διὰ νὰ μείνωμεν μονίμως. Προορισμὸς μας δὲν εἶναι ἡ γῆ. Διερχόμεθα ἀπ' ἐδῶ, διὰ νὰ περάσωμεν εἰς τὴν αἰωνιότητα. Τὸ νεκροταφεῖον εἶναι ἡ πόλις τοῦ οὐρανοῦ. Κοιμητήριον εἶναι, διότι ὕπνος εἶναι ὁ θάνατος. Ὅσοι ἀπέθανον θὰ ἐξυπνήσουν μίαν ὥραϊαν ἡμέραν, τὴν ἡμέραν Κυρίου. Ὁ Ἰησοῦς, πληροφορηθεὶς τὸν θάνατον τοῦ Λαζάρου, εἶπεν εἰς τοὺς Μαθητὰς Του: «Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοιμηται· ἀλλὰ πορεύομαι, ἵνα ἐξυπνήσω αὐτόν». Ἀλλοτε πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰαίρου λέγει πρὸς τοὺς θρηνοῦντας γονεῖς τῆς θανούσης μικρᾶς κόρης «μη κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει».

Διὰ τοῦτο τὸ χριστιανικὸν πένθος εἶναι «κατὰ Θεὸν λύπη» καὶ οὐδέποτε φθάνει τὰ ὄρια τῆς ἀπελπισίας. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος, παρηγορῶν τοὺς πενθοῦντας προτρέπει, ἵνα μὴ λυπῶνται «καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα». Ὁ σίτος, διὰ νὰ γίνῃ ὀλόξανθος στάχυς, πρέπει νὰ τεθῆ εἰς τοὺς κόλπους τῆς γῆς. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μετὰ τὸν ἄνθρωπον. Ἐκ τῆς γῆς, ἐνδύόμενος ἀφθαρσίαν, προβάλλει ἀειθαλῆς καὶ ὥραϊος εἰς μίαν ζωὴν ἀνέσπερον. «Δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν». Ἀλλαγὴ, λοιπόν, καταστάσεως εἶναι ὁ θάνατος καὶ ἐπεισόδιον τοῦ ἐπιγείου βίου. «Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπ' ἄρτι· ναί, λέγει τὸ Πνεῦμα, ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν, τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν».

Αἱ καλά πράξεις εἶναι ποὺ μένουσιν ὡς ὑστεροφημίαι καὶ μνημόσυνον καὶ εὐγνωμοσύνη, καθ' ἣν στιγμὴν ὅλα παρέρχονται, ὅπως τὰ φύλλα τοῦ φθινοπώρου. Εἰς τὸν οὐρανόν, ὅπου κατοικεῖ ὁ Θεός, στρέφονται αἱ ψυχαί μας. Ἐκεῖ ἐδρίσκονται καὶ τὰ προσφιλεῖς πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἀφήρησεν ἐκ μέσου ἡμῶν ὁ θάνατος. Θὰ συναντηθῶμεν μετ' αὐτῶν, διὰ τὴν φθῆσιν ἢ ἐσπέρα διὰ νὰ ἐγγίγῃ τὰ βλέφαρά μας. Ὁ Χριστὸς, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ «ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ», ἔχει γεμίσει τὰς καρδίας μας μετὰ πίστιν. Καὶ Ἐκεῖνος ἀπέθανεν, ἀλλὰ ἀνέστη ὡς ἐγγύτης καὶ τῆς ἰδικῆς μας ἀναστάσεως. Ἐκεῖνος ἐφύτευσε εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς λύπης καὶ τῆς ὀδύνης τὴν Ἑλπίδα. Αὐτὴν ἐκφράζουν οἱ ἀμέτρητοι σταυροί, ποὺ ὑψοῦνται ἐπάνω εἰς τὰ μνημεία.

Ἐδῶ κοιμῶται ἡ ἀγάπη μας, τὰ ὄνειρά μας, αἱ

† Ὁ Σάμου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

ΤΟ ΘΥΜΙΑΜΑ ΕΝ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ, ΚΑΙ ΤΗ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΛΑΤΡΕΙΑ

«Διότι ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου καὶ ἕως δυσμῶν τὸ ὄνομά μου δεδόξαται ἐν τοῖς ἔθνεσι καὶ ἐν παντί τόπῳ θυμιάμα προσάγεται τῷ ὄνοματί μου καὶ θυσία καθαρά· διότι μέγα τὸ ὄνομά μου ἐν τοῖς ἔθνεσι, λέγει Κύριος Παντοκράτωρ»
(Μαλαχ. 1,11)

Κατὰ τὰς ἀγίας ταύτας καὶ ἰδιαζόντως γλυκειάς τῆς ἀγιαστικῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ζωῆς ἡμέρας, οἶαι αἱ τῆς Ἀγ. καὶ Μεγ. Τεσσαρακοστῆς, ὅτε ὁ Ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου, ἐνδεδυμένος τὴν μέλαιναν τῆς μετανοίας στολήν, ἴσταται εὐλαβῶς, πρὸ τοῦ ἀγίου Θυσιαστηρίου, ὡς εἰς τῶν 24 τῆς Ἀποκαλύψεως¹ πρεσβυτέρων, καὶ ἱκετικῶς ἀναπέμπει, ἐκ βαθέων, τὸ «Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου²» διὰ τῶν νεφῶν τοῦ λιβανωτοῦ τοῦ θυμιατηρίου του, συνοδευομένων ὑπὸ τῶν προσευχῶν, τῶν νεφῶν³ τῶν Ἀγίων «τῷ καθήμενῷ ἐπὶ τῷ θρόνῳ τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν

1. ε', 8.

2. Ψαλμ. 140, 2.

3. [Εβρ. ιβ', 1.

ἐλπίδες μας. Περιποιούμεθα τοὺς τάφους τῶν ἠγαπημένων μας, τοὺς στολιζόμεν με ἄνθη, ἀνάπτομεν εὐλαβικὰ τὸ κανδήλι καὶ τὸ ἀγιοκέρι, καίομεν ἄφθονον τὸ εὐῶδες θυμιάμα τῆς εὐσεβείας μας καὶ αἰσθανόμεθα ὅτι μᾶς βλέπουν καὶ μᾶς ἀκούουν. Ὅταν τελειώσωμεν τὰ θρησκευτικὰ μας καθήκοντα, σπογγίζομεν τοὺς ὀφθαλμούς καὶ αἱ ψυχὰι μας δοκιμάζομεν ἀνέκφραστον ἀνακούφισιν. Ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς θόλους παίρνομεν θάρρος καὶ δύναμιν θεόσταλτον, ἢ ὅποια στηρίζει τὰ κλονιζόμενα βήματά μας καὶ πλημμυρίζει ἀπὸ γλυκειῶν ἐλπίδα τὰς πονεμένας καρδίας μας. Κάτι μέσα μας λέγει, ὅτι οἱ προσφιλεῖς μας ζοῦν. Ὅτι ἡ ζωὴ δὲν τελειώνει μέχρις ἐδῶ, ἀλλὰ ὅτι ἀπ' ἐδῶ ἀρχίζει. Ὅτι ἴσως αὐτοὶ ποὺ ἔφυγαν εἶναι περισσότερον μακάριοι ἐκείνων ποὺ μένουσιν. Ὅτι θὰ εὐρωμεν πάλιν τοὺς δικούς μας.

Εἶναι, λοιπόν, ἱερὸν τὸ χρέος πρὸς τοὺς νεκρούς καὶ ἀξία πάσης ἐξάρσεως ἢ καθιέρωσης τῆς ἡμέρας ταύτης τῶν νεκρῶν, τὴν ὅποιαν ὁ Δῆμος Ἀθηναίων μετὰ τῆς Ἀγιοτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηναίων ἔχουν ἀπὸ ἐτῶν πολλῶν καθιερώσει.

Ἡ Ἀγία ἡμῶν Ἐκκλησία καὶ σήμερον καὶ πάντοτε, ὡς φιλόστοργος μήτηρ, κλαίονσα μετὰ κλαίωντων καὶ συλλυπομένη τὰ πενθοῦντα τέκνα τῆς, προσφέρει τὴν ἀναιμακτον θυσίαν ὑπὲρ συγχωρήσεως τῶν ψυχῶν τῶν τεθνεώτων τέκνων τῆς, δεομένη πρὸς τὸν Κύριον τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, ἵνα ἀναπαύσῃ τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν σκηναῖς δικαίων εἰς τὴν ἐν οὐρανοῖς βριαμβεύουσαν Ἐκκλησίαν.

Ἡ μνήμη αὐτῶν εἴη αἰωνία».

† Ὁ Μαρωεὶας ΤΙΜΟΘΕΟΣ

αἰῶνων⁴), ἐπίκαιρον εἶναι νὰ στοχασθῶμεν περὶ τῆς συμβολῆς τοῦ θυμιάματος ἐν τῇ θείᾳ λατρείᾳ.

Ἡ δὲ ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ ὤρισεν ὁ Θεὸς τὴν χρῆσιν τῆς λευκοχρυσουπερύθρου ταύτης ἀρωματικῆς ἐλαιορητίνης, τῆς ἐκκρινομένης ἐκ τῶν εἰδικῶν εὐσκιοφύλων δένδρων τοῦ Λιβάνου καὶ τῶν ἀμμωδῶν ἐκτάσεων τῆς Ἀραβίας, τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Σομαλίας, ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν λατρείαν Του καὶ τὸν ναόν Του, καθορίσας ἐπακριβῶς καὶ τὸν τρόπον τῆς παρασκευῆς του, τῇ προσθήκῃ καὶ τριῶν ἐτέρων ἰσοπόσων ἀρωματικῶν συστατικῶν, τοῦ ὄνυχος, τῆς σακτῆς καὶ τῆς χαλβάνης, τοῦθ' ὅπερ θεωροῦμεν «καθαρὸν ἔργον ἁγίων», ἀπηγόρευεν, ἐπ' ἀπειλῇ θανάτου νὰ χρησιμοποιῶσιν οἱ Ἰσραηλῖται εἰς βεβήλους χρήσεις, «ὥστε εὐφραίνεσθαι ἐν αὐτῷ.⁵» Διότι, ὡς πληροφοροῦμεθα παρὰ τοῦ Δανιήλ⁶, τοῦ Ἡροδότου⁷ καὶ τοῦ Θεοδώρητου⁸, οἱ Ἀνατολικοὶ λαοὶ ἠγάπων νὰ εὐφραίνωνται ἐν τῷ μεθυστικῷ λιβανωτῷ αὐτοῦ, ὅστις ἀπετέλει τὸ ἀπαραίτητον συμπλήρωμα τῆς χλιδῆς τῶν τρυφηλῶν θαλάμων καὶ τῶν λαμπρῶν ἀνακτόρων αὐτῶν. Τὸ κατεῖν δὲ λιβανωτῶν, δὲν ἦτο ἐν χρήσει μόνον ἐν τοῖς ναοῖς τῶν Αἰγυπτίων, τῶν Φοινίκων καὶ τῶν Βαβυλωνίων, ἀλλὰ καὶ πρὸ τῶν θεοποιουμένων ἀτοκράτορων καὶ ἡγεμόνων, καθιερωμένον στοιχεῖον τιμῆς τοῦ πρωτοκόλλου.

Εἰς τὴν τοιαύτην δ' ἀκριβῶς ἔνοιον τῆς τιμῆς βλέπομεν, μεταξὺ τῶν συμβολικῶν δώρων τοῦ χρυσοῦ καὶ τῆς σμύρνης, νὰ καταθέτωσιν οἱ Μάγοι, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ νεοτεύκτου Βασιλέως Χριστοῦ καὶ λίβανον.⁹

Ἀξιοπρόσεκτον εἶναι, ὅτι διὰ τοῦ ἱεροῦ λιβανωτοῦ τοῦ προφήτου Ζαχαρίου καὶ τοῦ πολυτελοῦς λιβάνου τῶν Μάγων ἄρχεται ἡ Καινὴ Διαθήκη¹⁰ καὶ διὰ τοῦ λιβανωτοῦ τῶν θυμιαμάτων, ἄτινα ἐν χρυσαῖς φιάλαις προσφέρει ὁ Ἄγγελος «ταῖς προσευχαῖς τῶν Ἀγίων ἐπὶ τὸ χρυσοῦν θυσιαστήριον»¹¹, κατακλείεται καὶ σφραγίζεται αὕτη!

Παρ' ὅλην δὲ τὴν ἀποστροφὴν, ἣν ἐξέφρασαν κατὰ τοῦ θυμιάματος τοῦ χρησιμοποιουμένου ἐν τοῖς βωμοῖς τῶν εἰδώλων, οἱ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν διωγμῶν γράψαντες, Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς¹² καὶ Ἀρνόβιος¹³, οἱ αὐτοὶ ἐπίσης μαρτυροῦν μετὰ τοῦ Τερτυλλιανοῦ¹⁴, ὅτι τὸ θυμιάμα ἦτον, ἐν τούτοις, ἐν χρήσει, ἐν τε τῇ ἐκκλησιαστικῇ λατρείᾳ τῶν κατακομβῶν καὶ κατὰ

4. Ἀποκαλ. 8', 9.

5. Ἐξοδ. λ', 34-35.

6. β', 4.

7. Ζ', 54.

8. Ἐκκλ. Ἰστ. Γ', 12. Migne P. G., 1108.

9. Ματθ. β', 11.

10. Λουκ. α', 11.

11. Ἀποκ. η', 3-5.

12. Migne P.G. 8, 465-489.

13. Adv. nation. VIII, 26-28 Migne, P. L., 5.

14. De corona, 10, Migne, P. L. 2, 110.

τὴν τελετὴν τῆς ταφῆς τῶν κεκοιμημένων. Πλὴν δὲ τῆς παρομοίας μαρτυρίας, τῆς ἐξαγομένης ἐκ τῆς συγκρινητικῆς διαθήκης Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου¹⁵, ὁ 3ος ἤδη Ἀποστολικὸς Κανὼν¹⁶, καθορίζων τὰς προσφορὰς καὶ τὰ δῶρα τῶν χριστιανῶν, πρὸς τὸν Θεόν, ἀναγνωρίζει τὸ θυμίαμα καὶ τὸ τῆς ἐλαίας ἔλαιον. Ἐν τῇ θείᾳ Λειτουργίᾳ τῇ ἐπιγραφομένη ἐἰς τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου Ἰακώβου, τοῦ Ἀδελφοθέου, τρεῖς ὑπάρχουσιν Εὐχαὶ τοῦ Θυμιάματος, ὧν ἡ πρώτη ἐκφράζουσα σαφῶς τὴν ἔννοιαν τῆς χρήσεως αὐτοῦ ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ ἡδὲ ἐκκλησιαστικῇ συνειδήσει ἔχει οὕτως:

«Δέσποτα, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὦ Θεοῦ Λόγε, ὁ ἐκουσίως ἑαυτὸν θυσίαν ἄμωμον ἐπὶ Σταυροῦ τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ προσαγαγὼν, ὁ διφυῆς ἀνθράξ, ὁ τῇ λαβίδι τῶν τοῦ Προφήτου χειλέων ἀψάμενος καὶ τὰς ἀμαρτίας αὐτοῦ ἀφελόμενος, ἅψαι καὶ ἡμῶν τῶν ἀμαρτιῶν τῶν αἰσθήσεων, καὶ καθάρισον ἡμᾶς ἀπὸ πάσης κηλίδος· καὶ παράστησον ἡμᾶς ἀγνοῦς τῷ ἁγίῳ Σου Θυσιαστηρίῳ τοῦ προσεγγεῖν Σοὶ θυσίαν αἰνέσεως καὶ πρόσδεξαι ἀφ' ἡμῶν τῶν ἀρχαίων δούλων Σου τὸ παρὸν θ υ μ ι α μ α εἰς ὁσμὴν εὐωδίας· καὶ εὐωδιάσον ἡμῶν τὸ δυσῶδες τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος· καὶ ἁγιάσον ἡμᾶς τῇ ἁγιαστικῇ δυνάμει τοῦ Παναγίου Σου Πνεύματος»¹⁷.

Οὐ μόνον δὲ θυμίαμα, ἀλλὰ καὶ θυμιατήρια ἀναφέρει ἐν τῷ «Ὀδοιπορικῷ» τῆς, ὅπερ περὶ τὸ 393/94 ἔγραψεν ἡ Αἰθέρια (Σιλβία)¹⁸: «Λεχθέντων, λοιπόν, τῶν τριῶν τούτων ψαλμῶν, θυμιατήρια φέρονται ἐντός τοῦ σπηλαίου τῆς Ἀναστάσεως, οὕτως ὥστε ἅπασα ἡ βασιλικὴ πληροῦται εὐωδίας.»

Τόσον εἰς τὸ θυμίαμα, ὅσον καὶ εἰς τὰ θυμιατήρια καὶ ἰδίως εἰς τὰ κινητὰ τῆς γνωστῆς λειτουργικῆς χρήσεως, τινὰ τῶν ὁποίων διεκδικοῦντα ἡλικίαν 17 καὶ 16 αἰώνων καὶ εἰς δωρητὰς αὐτοκράτορας καὶ βασιλεῖς ἀναφερόμενα, ἐδόθησαν κατὰ τὸν Μεσαίωνα καὶ δὴ καὶ ὑπὸ τῶν Γερμανοῦ Κ/Πόλεως, Θεοδώρου Ἀνδιδῶν κ. ἄ., διάφοροι ἀλληγορικαὶ ἐρμηνεῖαι. Προτιμῶμεν τὴν ἐξηγήσιν τοῦ σεβαστοῦ ἡμῶν διδασκάλου κ. Δημ. Μωραΐτου, καθηγγοῦ τῆς Λειτουργικῆς καὶ Ὀμιλητικῆς, καθ' ὃν «Ὁ πάντων φυσικώτερος καὶ προτιμώτερος [τρόπος ἐρμηνείας] εἶναι ἡ ἀνάτασις τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας ἡμῶν πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν προσευχὴν, ὡς ἄλλως τε ἐμφαίνεται ἐκ τε τοῦ ψαλμικοῦ «Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου, ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου» (140,2) καὶ τῶν σχετικῶν τῆς Ἀποκαλύψεως (Ε',8). Καθὼς δηλ. ὁ λιβανωτὸς ἐντιθέμενος ἐν τῷ θυμιατηρίῳ καὶ καιόμενος ἔχει τὴν ιδιότητα ν' ἀναδίδῃ εὐώδεις καπνοὺς ἀνερχομένους πρὸς τὰ ἄνω, οὕτω καὶ αἱ ψυχὰι τῶν μετὰ πίστεως προσευχομένων ὀφείλουσι νὰ μεταρσιῶνται μυρόεσσα πρὸς τὰς οὐρανίους σφαίρας»¹⁹.

15. Ἐκδοσις Ὁξονίας 1709, σ. το'

16. Ἀμ. Ἀλιβιζάτου, Ἱεροὶ Κανόνες.

17. Hammoud, Liturgies, Oxford 1878, σ. 26, παρὰ Κ. Καλλινίκου, σ. 173-180.

18. Ἐν «Νέα Σιών», τόμ. Ζ', σελ. 225 καὶ Ὀδοιπορικὰ Ἀγίας Γῆς, σελ. 56, παρὰ Κ. Καλλινίκου, ἐνθ' ἄν., Ἰδὲ καὶ Altaner Patrologie, σελ. 205.

19. Παρὰ τῆ Ὁρθοκ. καὶ Χριστ. Ἐγκυκλοπαιδείᾳ, τόμ. Γ', σελ. 1100.

Ἐν τῷ Γ' κεφαλαίῳ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας (,2) τῆς ἐπιγραφομένης εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Διονύσιον, τὸν Ἀρεοπαγίτην, ἀναγινώσκομεν: «Ὁ μὲν ἱεράρχης, εὐχὴν ἱεράν ἐπὶ τοῦ Θυσιαστηρίου τελέσας, ἐξ αὐτοῦ τοῦ θυμῶν ἀρξάμενος, ἐπὶ πᾶσαν ἔρχεται τὴν τοῦ ἱεροῦ χώρου περιοχὴν»²⁰. Ἡ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς θείας Λειτουργίας πλήρωσις τοῦ τε θυσιαστηρίου καὶ τοῦ ναοῦ διὰ λιβανωτοῦ, ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου τῆς θείας Λατρείας, εἶναι στοιχεῖον χαρακτηριστικὸν ὅλων τῶν Ἀνατολικῶν Λειτουργιῶν.

Τὸ θυμίαμα πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς Παννυχίδος (τοῦ Μεγάλου Ἐσπερινοῦ, τῆς Ἀγρυπνίας) ὀρίζεται ὡς ἀρχαιότατον λείψανον, ὑπὸ τε τοῦ Ἱεροσολυμητικοῦ Τυπικοῦ τοῦ Ἀγ. Σάββα καὶ τοῦ ἐν χρήσει νεωτάτου τῆς ΚΠόλεως. Οὐδὲν Μυστήριον καὶ οὐδεμία σχεδὸν ἱερά Ἀκολουθία τελεῖται, ἄνευ τῆς συνοδίας τοῦ καθιερωμένου θυμιάματος. Καὶ ὅπου δὲ τοῦτο ὑπὸ τῆς νεωτέρας συνηθείας θεωρηθῆν ὡς ἀσημαντον ἐξωτερικὸν στοιχεῖον παρελείφθη, σκόπιμον εἶναι διὰ πολλοὺς ψυχολογικοὺς καὶ θρησκευτικοὺς λόγους νὰ ἐπανέλθῃ καὶ νὰ συνεχίζηται εὐλαβῶς. Ὁ ὀρθόδοξος λαὸς μας, μετὰ τῶν τιμαλφῶν τῆς προικὸς τῶν θυγατέρων του, δὲν παραλείπει νὰ περιλάβῃ, πλὴν τοῦ ἀπαραιτήτου «εἰκονίσματος» καὶ τῆς κανδήλας, καὶ τὸ ἰδιωτικῆς οἰκιακῆς χρήσεως καδζῖον, τὸ «θυμιατήρι.» Εὐχαρίστως δὲ παρακολουθεῖ τὴν σεμνὴν τῆς ὀρθοδόξου οἰκογενειακῆς ἐστίας ἰερείαν, τὴν μάμμην, τὴν μητέρα, τὴν σύζυγον, θυμῶσαν εὐλαβῶς τὸ «εἰκονοστάσι» καὶ τὸν οἶκον ὀλόκληρον «ἐσπέρας καὶ πρωῆ καὶ μεσημβρίας», πιστεύων, ὅτι, διὰ τοῦ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ προσφερομένου θυμιάματος καὶ διὰ τοῦ δι' αὐτοῦ ἐπαναλαμβανομένου τύπου τοῦ ἀηττήτου Σταυροῦ, ἀποδιώκονται οἱ δαίμονες καὶ πᾶσα δύναμις τοῦ πονηροῦ. Ὅθεν καὶ διὰ τῆς γνωστῆς κινήσεως τῆς παλάμης ἐφελκύνον ἐφ' ἑαυτὸν εὐλαβῶς, τὸν, ἱερούς ἀποκλειστικῶς διεγείροντα στοχασμούς, λιβανωτὸν, σταυροκοπεῖται, μετὰ πίστεως, ἐνθυμούμενος τὸν Θεόν, τὴν αἰωνιότητα καὶ τὸν θάνατον, τοῦ ὁποίου ἐπίσης ἡ ὁσμὴ ταυτίζεται μετὰ τὸ νεκρολίβανον. Ὅταν δὲ θέλῃ ὁ λαὸς νὰ χαρακτηρίσῃ τὸν αἰρετικόν, ἢ καὶ τὸν ἀσεβῆ καὶ μακρὰν τῆς Ἐκκλησίας ζῶντα ἄνθρωπον λέγει «αὐτὸς εἶναι ἀλιβάνιστος.»

Τέλος ἀξίζει νὰ ἀναφέρῃ τις ἐπὶ λέξει, ὅσα ὁ ἀοιδιμος Κωνστ. Καλλίνικος ἀναφέρει περὶ τοῦ ἐν τῷ Ναῷ τοῦ Σολομῶντος τυπικοῦ θυμιάματος, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Ταλμουδικῆς Mishna.

«Οἱ μέλλοντες νὰ ἐκτελέσωσι τὰ διάφορα θρησκευτικὰ ὑποργήματα ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἱερουσαλήμ ἱερεῖς ἐξελέγοντο διὰ κλήρου. Ἐκεῖνος δέ, εἰς ὃν ἐλάγχχανεν ὁ κλήρος, ὅπως προσφέρῃ τὸ θυμίαμα, ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ μᾶλλον εὐνοηθεὶς ὑπὸ τῆς θείας ἀγάπης καὶ ὡς ὁ ἐκτελῶν τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὸ ἔργον τὸ εὐγενέστερον. Μετ' εὐλαβείας ἐλάμβανε διὰ τῆς χειρὸς ἀρετὴν ποσότητα τῆς εὐώδους σκευασίας καὶ ἔριπτεν ἐπὶ τῶν ἀνθράκων τοῦ χρυσοῦ θυμιατηρίου, τοῦ δίκην θυσιαστηρίου πρὸ τῆς εἰς τὰ Ἁγία τῶν Ἀγίων εἰσόδου ἱσταμένου καὶ χρυσοῦν ἐσχάραν φέροντος. Καὶ

20. Migne, P. G., 15, 1620.

ΘΕΜΑΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΜΟΡΦΩΣΙΣ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗ (*)

Ἔτερος σημαντικὸς παράγων καὶ φορεὺς τοῦ ἔργου τῆς λειτουργικῆς μορφώσεως καὶ ἀγωγῆς, ὡς καὶ πάσης ἄλλης ἀγωγῆς, εἶναι τὸ Σχολεῖον^{58α}.

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 78.

58α. G. Schreiber, Heilige Zeiten, Religiöser Gelegenheitsunterricht über das Katholische Kirchenjahr, Kempten 1924. E. Drin Kwelder, Die Gliederung des Kirchenjahres in der Katechese, ἐν Christl. -päd. Blätter 48 (1925) 166 - 168. H. v. Sassauly, Liturgisch gestalteter Schulgottesdienst (Zeitschrift für den Religionsunterricht an höheren Lehranstalten 3 (1926) 158 - 161. M. Meermann, Liturgie und Erziehung ἐν Katech. Blätter 53 (1927) 124 - 141. Fr. Felber, Der seelische Aufbau der heiligen Messe und die Katechese (Chr. -päd. Bl. 58 (1927) 32 - 36). J. Kramp, Die hl. Messe in Lichtbildern ἐν Katech. Blätter 28 (1927) 51 - 52. P. Schöning, Kirche und Gottesdienst in Bildern. Ein Hilfs- und Unterrichtsbüchlein für Schule und Haus, Regensburg 1926. A. Maccheroni, Die Liturgie und der liturgischpädagogische Unterricht ἐν Vierteljahrschrift für wiss. Pädagogik 6 (1930) 4 Heft Josephine Mayer, Die Pflege liturgischer Gesinnung an den höheren Mädchenschulen ἐν Zeitschrift für den Religionsunterricht..., 1931, Heft 5. R. Tippmann, Die Pädagogik des liturgischen Unterrichtes

ἐνῶ ὁ μυρῶν καπνὸς ἀνήρχετο πρὸς τὰ ὑψηλά, ὥστε πρὸ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, αὐτὸς ἐπιπτε χαμαὶ πρηγῆς, ἐκχύνων πρὸς τὸν Θεὸν τὰς προσευχάς του. Ἠγείρετο εἶτα με ἀκτινοβολοῦν τὸ πρόσωπον καὶ βαδίζων πρὸς τὸ εἰς τὰ ἐκτὸς προσμένον ἐκκλησίασμα, ἀπῆλθνε τὰς εὐλογίας του πρὸς αὐτό. Ἀπὸ τῆς αὐτῆς γονυκλινοῦς προσευχῆς ἀναστὰς ὁ Ζαχαρίας, εἶδεν αἴφνης τὸν ἄγγελον τοῦ Θεοῦ «ἐκ δεξιῶν ἐστῶτα τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος» καὶ ἠξιώθη θείας ἀποκαλύψεως²¹».

Παραλείποντες τὴν περιγραφὴν τῶν ἀρχαιοτάτων συνηθειῶν τῆς προσφορᾶς τοῦ θυμιάματος, ἐκ μέρους τῶν θεοφιλεστάτων αυτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου, καὶ τὴν περαιτέρω περιγραφὴν τῆς κατανυκτικῆς ἀτμοσφαιρας, ἣν δημιουργεῖ τοῦ θυμιάματος ὁ λιβανωτὸς καὶ τὴν ἀνάλυσιν τῶν ἰδιαζόντων τῆ λατρεία συναισθημάτων, ἅτινα γεννᾷ ἐν ἡμῖν -ἴσασι οἱ μεμνημένοι-, προτιμῶμεν νὰ ἀφήσωμεν ἕνα ἕκαστον, καθ' ἑαυτὸν νὰ στοχασθῆ τοῦ ἱεροῦ θυμιάματος τὴν πολύτιμον συμβολὴν ἐν τῇ ψυχοθεραπευτικῇ ὀρθοδόξῳ Λατρεία, ἐπαναλαμβάνοντες ἐκ βαθέων τοῦ ἱεροῦ Ἀμβροσίου τὴν ὑπέροχον ἐκείνην εὐχὴν: «Εἶθε καὶ παρ' ἡμῖν νὰ ἴστατο Ἄγγελος, ὁσάκις θυμιῶμεν τὸ θυσιαστήριον καὶ προσφέρωμεν τὰς ἡμετέρας θυσιάς²²».

Ἀρχιμ. ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

Ἱερατ. Προϊστάμενος
τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Κοινότητος Ἀμβούργου

21. Κ. Καλλινίκου, Ὁ χριστιανικὸς Ναός, σελ. 174, 175.

22. Commentin Lucam, I, 28. Migne, P. G., 15, 1625, ἐνθ' ἀνωτέρω.

Ἡ ὅλη ὀργάνωσις καὶ λειτουργία αὐτοῦ δέον νὰ εἶναι τοιαύτη, ὥστε νὰ συντελῆ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον εἰς τὴν ἐν αὐτῷ καλλιέργειαν τοῦ γνησίου καὶ ἀληθοῦς λειτουργικοῦ πνεύματος.

Βεβαίως ἐν τοῖς Σχολείοις καλὸν εἶναι νὰ διδάσκηται ἡ «Λειτουργικὴ», ὡς εἰς κλάδος τοῦ μαθήματος τῶν Ὁρησκευτικῶν⁵⁹. Ἀλλ' ὁ κλάδος οὗτος, ἵνα μὴ ἀποβαίη ἐν νοησιαρχικοῦ χαρακτῆρος καὶ λίαν φορτικὸν μάθημα, ἀφ' ἐνὸς πρέπει νὰ περιέχῃ οὐσιώδη διδακτέαν ὕλην, μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας ἐκλεγομένην, καὶ ἀφ' ἑτέρου δὲν πρέπει νὰ εἶναι ὅπως αὐτοτελῆς καὶ ἀπεξενωμένος τῶν λοιπῶν κλάδων τοῦ μαθήματος τῶν Ὁρησκευτικῶν ἢ τοῦ κύκλου τῶν βιωμάτων τῶν μαθητῶν. Ἡ διδασκαλία τῶν στοιχείων τῆς Λειτουργικῆς πρέπει νὰ ἐντάσσεται ἀρμονικῶς εἰς τὴν ὀργανικὴν ὁλότητα τῆς καθ' ὅλου Ὁρησκευτικῆς καὶ λειτουργικῆς ἀγωγῆς, ἥτις δέον νὰ συντελῆται ἐν τε τῷ σχολείῳ καὶ τῇ οἰκογενείᾳ. Ὁθεν ἡ διδασκαλία αὕτη δὲν πρέπει κυρίως νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὴν παροχὴν κατ' οὐσίαν νέου ὕλικου, ἀλλ' εἰς τὴν συστηματικὴν πῶς ἐκθεσιν, διεύρυνσιν καὶ ἐμπέδωσιν τῶν ἤδη κτηθειῶν διὰ τῆς ἐπιδράσεως τῆς οἰκογενείας καὶ τοῦ σχολείου λειτουργικῶν γνώσεων καὶ εἰς τὴν ἀναζωπύρῃσιν τῶν ἤδη ὑπαρχόντων ἐν τῇ ψυχῇ τῶν μαθητῶν λειτουργικῶν βιωμάτων ἢ εἰς τὴν δημιουργίαν νέων τοιούτων. Πρὸς τοῦτο δὲν ἀρκεῖ ἡ τροφοδοτήσις τῆς διανοίας τῶν μαθητῶν, ἀλλ' ἀπαιτεῖται καὶ ἡ κινητοποίησις πασῶν τῶν ψυχικῶν δυνάμεων καὶ ἰδίᾳ τοῦ συναισθηματικοῦ κόσμου καὶ τῆς βουλήσεως αὐτῶν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, καθίσταται δῆλον, ὅτι οὐ μόνον ἡ κατὰ τάξεις ὕλη τοῦ μαθήματος τῶν Ὁρησκευτικῶν δέον νὰ συνδέηται πάντοτε εἰς διαφόρους κύκλους καὶ κατὰ σύστημα μετὰ τοῦ λειτουργικοῦ καὶ ἄσματος πλοῦτου τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀλλὰ καὶ ἡ καθ' ὅλου ὀργάνωσις τῆς ζωῆς τῶν μαθητῶν ἐν παντὶ Ἑλληνορθοδόξῳ Σχολείῳ δέον νὰ διαποτίζηται ὑπὸ τοῦ λειτουργικοῦ πνεύματος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ὁ ἐμποτισμὸς τῆς ἐν τῷ Σχολείῳ πρῶτης προσευχῆς ἢ λατρείας διὰ τοῦ περιεχομένου τῶν λειτουργικῶν προσευχῶν ὁ τακτικὸς ἐκκλησιασμὸς τῶν μαθητῶν εἴτε ἐν τῷ ναῷ τῆς ἐνορίας, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκειται τὸ Σχολεῖον, εἴτε εἰς εἰδικὰ παρεκκλήσια, ἅτινα σὺν τῷ χρόνῳ θὰ ἔπρεπε νὰ ἀνεγερθοῦν ἐν τοῖς περιβάλλουσιν τῶν μεγάλων τοῦλάχιστον σχολείων ἢ διοργανώσεως εἰδικῶν παιδικῶν λειτουργιῶν, εἰς τὰς ὁποίας

ἐν Zeitschrift für den Religionsunterricht... 1931, Heft 5, σ. 225 - 238. L. Schmedding, Liturgie und Unterricht. Erziehung zum Mitleben des Kirchenjahres in der Schule ἐν Bibel und Liturgie ἔτ. 1932, ἀρ. 5, 6]7, 8, 9, 11, 12, 16, 18]19, 20]21, 22]23.

59. Πρβλ. Βασιλείου Ἐξάρχου, Ἡ θεωρία τῆς λατρείας καὶ ἡ συμβολὴ αὐτῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἀγωγήν, σελ. 6 ἐξ. Δημ. Μωραΐτου, μν. ξ., σελ. 212 - 213. J. Schiffels, Handbuch für den liturgischen Unterricht, 1908.

θὰ ψάλλουν οἱ μαθηταὶ καὶ θὰ ἀκούηται εἰδικὸν διὰ τοῦ παιδαίου καὶ τοὺς νέους λειτουργικὸν καὶ μυσταγωγικὸν κήρυγμα· ἢ ἐν τῷ σχολεῖω διάδοσις τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐξομολογήσεως καὶ ἐνθάρρυνσις τῶν μαθητῶν πρὸς συχνὴν προσέλευσιν εἰς τὴν θείαν Κοινωνίαν· ἢ ὑπὸ τῶν σχολείων συστηματικὴ ὡσαύτως χρῆσις πάντων τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων μέσων, ἅτινα δέον νὰ χρησιμοποιῶνται πρὸς καλλιέργειαν τοῦ λειτουργικοῦ πνεύματος καὶ ἐν τῇ οἰκογενείᾳ, ἥτοι τῶν εἰδικῶν θρησκευτικῶν ἑορτῶν, τῶν ἐπισκέψεων εἰς μνημεῖα λειτουργικῆς τέχνης, τῆς προβολῆς τῶν φωτεινῶν εἰκόνων καὶ τῶν ταινιῶν, τοῦ μαγνητοφώνου, τῶν δίσκων ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, τῶν λευκωμάτων, τῆς ἱερᾶς χειροτεχνίας κ.τ.τ. — πάντα ταῦτα εἶναι σπουδαιότατα μέσα πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῶν μαθητῶν.

Εἰς τοῦτο ὡσαύτως θὰ συνετέλει τὰ μέγιστα καὶ ἢ διὰ τοὺς μαθητὰς ἐκδοσις εἰδικῶν εἰκονογραφῶν θρησκευτικῶν βιβλίων, ἐν τοῖς ὁποίοις θὰ περιλαμβάνωνται εἰς κύκλους ὁλοὲν εὐνοημένους εἰκόνες, ἔχουσαι σχέσιν πρὸς τὰς λειτουργικὰς μας τέχνας καὶ συνοδευόμεναι ὑπὸ ὀλίγων ἐπεξηγηματικῶν σημειώσεων. Τὰ εἰκονογραφεῖα βιβλία θὰ ἀπετέλουν τὴν «εἰκονογραφικὴν ζωὴν βίβλιν διὰ τὴν προσφορὰν τῶν στοιχείων» τῆς λειτουργικῆς μορφώσεως καὶ τῆς καθ' ὅλου χριστιανικῆς ἀγωγῆς. «Διότι σήμερον, πλὴν τῶν ἐλαχίστων, κακοζήλων πολλάκις, σκαριφημάτων καὶ εἰκόνων, κυριαρχεῖ ἐν τῷ Σχολεῖω ἢ διὰ τῶν λόγων διδασκαλία, ἥτις ἐλάχιστα ἀποφέρει ἀποτελέσματα. Ἄλλὰ καὶ εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις... θὰ ἀπέφερον μεγάλα ἀποτελέσματα τὰ εἰκονογραφεῖα βιβλία, διότι θὰ ἀπετέλουν τὴν ἀρίστην ὁδὸν ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν βαθυτέρων ψυχικῶν συγκινήσεων τῆς χριστιανικῆς ζωῆς»⁶⁰. Διὰ τῶν βιβλίων τούτων, «πλὴν τῆς μεγίστης παιδαγωγικῆς θρησκευτικῆς ἐπιδράσεως, θὰ προήγετο βαθμῆδόν καὶ κατ' ὀλίγον καὶ ἡ αἴσθησις τῆς βυζαντινοελληνικῆς τεχνοτροπίας, ὥστε καὶ νέα καλλιτεχνικὴ θρησκευτικὴ ζωὴ νὰ προέβη ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ μας, γνησίως ἑλληνικὴ καὶ χριστιανικὴ»⁶¹.

Ἄλλ' ἂν τὰ Ἑλληνορθόδοξα σχολεῖα ἔχουσιν ἱερὰν ὑποχρέωσιν, ὅπως συμβάλλωνται κατὰ τὸ δυνατόν, εἰς τὴν ἀναζωπύρησιν, καλλιέργειαν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ λειτουργικοῦ πνεύματος τῶν μαθητῶν των, πολὺ περισσότερο ἢ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία, ἥτις ἀναμφιβόλως ἀποτελεῖ τὸν σπουδαιότερον ἐκ τῶν παραγόντων καὶ φορέων τοῦ ἔργου τῆς λειτουργικῆς μορφώσεως καὶ ἀγωγῆς, δέον νὰ φροντίζη, ὥστε τὰ ὑπὸ τὴν πνευματικὴν αὐτῆς δικαιοδοσίαν τελούντα Ἐκκλησιαστικὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα νὰ διαποτίζωνται ὑπὸ γνησίου λειτουργικοῦ πνεύματος, ἵνα ἀφυπνίζων τὴν μυσταγωγικὴν διάθεσιν τῶν μαθητῶν, «πρὸς τοὺς ἄλλοις, καὶ διὰ τῆς

δαφίλου καὶ λεπτομεροῦς γνώσεως τῶν τελετῶν καὶ ἑορτῶν καθόλου τῆς Ἐκκλησίας»⁶².

Τόσον τὰ Δημόσια Σχολεῖα, ὅσον καὶ τὰ συμπληροῦντα τὸ ἔργον τούτων Ἐκκλησιαστικὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα δέον νὰ ἐθίζουν τοὺς μαθητὰς «εἰς ἀτομικὴν καὶ ὁμαδικὴν συμπεριφορὰν κατὰ τὴν προσευχὴν, ὥστε νὰ ἐνισχύηται καὶ τῆς ψυχῆς ἢ συγκινήσεως. Ἀναφέρομεν ὡς στάσεις καὶ πράξεις τὴν κλίσιν τῆς κεφαλῆς, τὸ σταυρώμα τῶν χειρῶν, τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, τὴν γονυκλισίαν, τὴν ἔγερσιν καὶ ὀρθοστασίαν, τὸ κάθισμα, τὴν προσκύνησιν («μετάνοιαν»), τὸν ἀσπασμόν, τὴν κατανυκτικὴν ἐνατένισιν κλπ., ὅσα ἐπὶ πλέον ἀποτελοῦν τὴν ἐνεργὸν συμπεριφορὰν τῶν πιστῶν κατὰ τὴν ἐκάστοτε περίστασιν. Ὡς πρὸς τὰ ἱερὰ ἀντικείμενα δὲν πρέπει νὰ παραβλέπηται ὁ ἐθισμὸς τῶν μαθητῶν εἰς τὴν μετ' εὐλαβείας καὶ σεβασμοῦ ἀντιμετώπισιν αὐτῶν. Τὸ αὐτὸ λεκτέον καὶ περὶ τῶν ἱερῶν τόπων»⁶³. Κατ' ἐξοχὴν πρέπει οἱ μαθηταὶ νὰ διδασχθοῦν ἵνα κατανοήσουν τὸ μυστικὸν νόημα τῶν ἐν τῇ λατρείᾳ τελουμένων καὶ λεγομένων (λ.χ. τῆς θείας Λειτουργίας, τῶν ἀκολουθιῶν τῶν διαφόρων μυστηρίων, τοῦ μεγάλου καὶ μικροῦ ἁγιασμοῦ, τοῦ παρακλητικοῦ κανόνος κλπ.), ὡς καὶ τὴν βαθυτέραν σημασίαν, τὸ νόημα καὶ τὸν συμβολισμόν τῶν τόπων τῆς λατρείας καὶ τῶν τμημάτων ἢ τῶν ἀντικειμένων ἢ τῆς διακοσμῆσεως τοῦ ναοῦ (λ.χ. τῆς «καμπάνας», τοῦ νάρθηκος, τῶν καθισμάτων, τοῦ ἄμβωνος, τοῦ εἰκονοστασίου, τοῦ ἁγίου βήματος, τῆς ἁγίας τραπέζης, τοῦ συνθρόνου, τῶν ἀνθέων, τοῦ θυμιάματος, τοῦ φωτισμοῦ, τῶν ἀναθημάτων, τῶν ἱερῶν ἀμφίων, τοῦ ἀντιμνησίου, τῶν ἱερῶν σκευῶν, τῶν λαβάρων, τῶν χριστιανικῶν συμβόλων καὶ ἰδίᾳ τοῦ συμβόλου τοῦ σταυροῦ, τῶν χριστιανικῶν εἰκόνων, τῆς βυζαντινῆς ἀγιογραφίας, τῆς ἀμφιέσεως τῶν ἱερῶν ἢ τοῦ ἐπισκόπου κ.ο.κ.)⁶⁴. Ὡσαύτως οἱ μαθηταὶ δέον νὰ καθοδηγῶνται εἰς τὸν τρόπον διαγωγῆς των κατὰ τὴν κοινὴν ἐνοριακὴν λατρείαν καὶ εἰς τὸ ἀνα μετέχουσι πως καὶ τῆς ὁμαδικῆς λατρείας, συνεργοῦντες κατὰ τὸ δυνατόν εἰς τὴν διεξαγωγὴν αὐτῆς»⁶⁵, εἴτε διὰ συμμετοχῆς των εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς χορωδίας, εἴτε διὰ τῆς ἐν τῷ ἱερῷ βήματι διακομίας των.

Ὅσον ἀφορᾷ νῦν εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐν τῷ ἱερῷ βήματι καὶ τῷ ναῷ διακομίας τῶν παιδῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν μαθητῶν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, λεκτέον, ὅτι αὕτη δέον νὰ ἀποτελέσῃ ἓνα τῶν σπουδαιότερων καὶ ὀφειότερων τομῶν ἐργασίας παντὸς Κατηχητικοῦ Σχολείου. Ἄν αἱ μαθήτριά τῶν Κατηχη-

62. Βασιλείου Ἐξάρχου, Τὰ εἶδη τῶν ἀναγνωσμάτων ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ὀρθόδοξῃ Ἐκκλησίᾳ, Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ Φάρου», ἐν Ἀλεξανδρείᾳ 1935, σελ. 8.

63. Ἀναλυτικὸν Πρόγραμμα τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν Ἀθήναις 1949, σ. 20.

64. Ἰδὲ σχετικῶς τὰ ἐγχειρίδια τῆς Λειτουργικῆς, ὡς καὶ τὸ ἐκτενὲς ἔργον: Κ. Καλλιπάρη (πρωτοπρεσβυτέρου), Ὁ χριστιανικὸς ναὸς καὶ τὰ τελούμενα ἐν αὐτῷ, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ 1921, σελ. 68 καὶ ἐξ.

65. Ἀναλυτικὸν Πρόγραμμα Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σελ. 21.

60. Βασιλείου Ἐξάρχου, Τὸ εἰκονογραφικὸν ἀναγνωστικὸν τῆς χριστιανικῆς λατρείας, περ. «Ἐκκλησία», ἐτ. 1938, σελ. 6-7.

61. Αὐτόθι. — Πρβλ. καὶ H. Ammann, Bild und Film im Unterricht ἐν Lexikon der Pädagogik, τόμ. 1, Freiburg 1952, σ. 461-464.

τικῶν Σχολείων, ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τοῦ ἡμερηίου ἢ τῆς συζύγου αὐτοῦ ἢ τῆς διακονίσσης⁶⁶ ἢ τῆς κατηχητρίας θὰ ἠδύναντο νὰ ἀσχολῶνται περὶ τὰς ἔργα τῆς «ἱερᾶς χειροτεχνίας» καὶ τῆς διακοσμῆσεως τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ ἱεροῦ θυσιαστηρίου, οἱ εὐσεβέστεροι καὶ οἱ εὐλαβέστεροι ἐκ τῶν μαθητῶν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων θὰ ἠδύναντο νὰ «καταξιῶνται» τῆς παρὰ τὸ θυσιαστήριον ὑπηρεσίας⁶⁷. Ἡ διακονία αὕτη πρέπει νὰ διοργανωθῇ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ καλλιεργῇ τὸ λειτουργικὸν πνεῦμα τῶν παιδῶν καὶ οὐχὶ νὰ καθιστᾷ αὐτοὺς ἀσεβεῖς, ὡς δυστυχῶς συμβαίνει σήμερον εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων τῶν παιδῶν, οἵτινες ὑπηρετοῦν ἐν τῷ ἱερῷ βήματι. Ἡ ἐξ ὅλων τῶν στρωμάτων τοῦ λαοῦ ἐπιμελής ἐκλογή τῶν καλυτέρων μαθητῶν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων καὶ ἡ εἰς εἰδικούς κύκλους καὶ δι' ἐποπτικῶν μαθημάτων, διοργανουμένων ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἐπακρίβευσις αὐτῶν πρὸς εὐφρόσυνον, χαροποιόν, ἐνθουσιώδη, πιστήν, ἐνσυνείδητον, ἀκριβῆ, εὐσυνείδητον, ταπεινόφρονα καὶ μέχρις αὐτοθυσίας ἐξικνουμένην ὑπηρεσίαν ἐν τῷ ναῷ καὶ παρὰ τὸ ἱερὸν θυσιαστήριον, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν ἀμέμπτων κατὰ πάντα καὶ ἀνεπιλήπτων ἱερέων, οὐ μόνον θὰ ἐδημιούργει ἀπαράμιλλα λειτουργικὰ βιώματα ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν παιδῶν ταύτων, ἀλλὰ καὶ θὰ συνετέλει τὰ μέγιστα εἰς τὴν προπαρασκευὴν πολλῶν ὑποψηφίων διὰ τὴν ἱερωσύνην. Αἱ ομάδες καὶ οἱ κύκλοι τῶν διακονούντων ἐν τῷ ἱερῷ βήματι παιδῶν, καλῶς διοργανούμενοι ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, θὰ ἠδύναντο νὰ ἐξελιχθῶν εἰς ἄριστα φυτῶρια τῶν μελλόντων νὰ δεχθοῦν τὴν χειροθεσίαν τοῦ «ἀναγκνώστου» καὶ βραδύτερον τὴν «χειροτονίαν» διὰ τοὺς ἀνωτέρους βαθμοὺς τῆς ἱερωσύνης⁶⁸.

Εἶτα ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία, ἥτις, ὡς ἤδη εἴπομεν, ἀποτελεῖ τὸν σπουδαιότερον τῶν φορέων τοῦ ἔργου τῆς λειτουργικῆς μορφώσεως καὶ ἀγωγῆς, πρέπει νὰ στρέψῃ ἰδιαίτερον τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῆς εἰς τὴν διάδοσιν καὶ ὅσον τὸ δυνατόν εὐρυτέραν χρῆσιν τοῦ λεγομένου λειτουργικοῦ ἢ μυσταγωγικοῦ κηρύγματος⁶⁹. Ἐφ'

66. Πρβλ. Εὐαγγέλου Θεοδώρου, Ἑρωίδες τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, ἐν Ἀθήναις 1949, σελ. 193 - 195.

67. Πρβλ. Ἀναλυτικὸν Πρόγραμμα..., σελ. 21.

68. Πρβλ. R. Guardini, Liturgische Bildung, Rothenfels am Main 1923. Th. Schnitzler, Messdienererziehung ἐν Lexikon der Pädagogik, τόμ. 3, Freiburg 1954, σ. 471 - 473. H. Eттensperger, Ministrantenbuch, 1950. F. K. Debray, Dienst am Altar, Werkbuch für Messdienerseelsorge, 1941. H. Steffens, Messdiener - Lesebuch, 1958. R. Grafe - H. Steffens, Lektorenbuch, 1950. H. Peus, Gebet für unsere Messdiener, 1950.

69. Πλείονα περὶ τοῦ σκοποῦ καὶ τῶν κατευθύνσεων τοῦ λειτουργικοῦ καὶ μυσταγωγικοῦ κηρύγματος λέγομεν εἰς ἐτέραν μελέτην ἡμῶν, προσεχῶς δημοσιευμένην. Ἐκ τῆς ξένης σχετικῆς βιβλιογραφίας πρβλ. H. Hofmann, Die Liturgie in der Predigt ἐν Die Seelsorge 1 (1923) 240 - 245. Fr. Schubert, Die liturgische Predigt (Theol. und Glaube 15 (1923) 175 - 184). G. Mensching, Zum Verhältnis von Kultus und Predigt ἐν Monatsschrift für Gottesdienst und kirchliche Kunst 30 (1925) 9 - 11. Fr. Schubert, Das Kirchenjahr auf der Kanzel, Breslau 1925. - I. Herwegen, Li-

δσον ἢ Ὁρθόδοξος λειτουργία καὶ λατρεία ἀποτελεῖ ἀρίστην ἔκφρασιν τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑποβοηθεῖ ἡμᾶς ὅπως πραγματοποιήσωμεν τὸ κατ' ἐξοχὴν Ὁρθόδοξον μορφωτικὸν ἰδεῶδες, τ. ἔ. τὴν συμμετοχὴν ἡμῶν εἰς τὸν μυστικὸν βίον τοῦ Χριστοῦ, καθίσταται δῆλον, ὅτι οὐ μόνον πᾶς διάκονος τοῦ θεοῦ κηρύγματος, ὡς ὀφείλων νὰ ἔχη προσωπικὴν πείραν τῆς μυστικῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ⁷⁰, δέον νὰ ἔχη πλουσιώτατα λειτουργικὰ βιώματα καὶ νὰ συμμετέχη ἐνεργῶς εἰς τὴν μυστηριακὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἐπὶ πλέον τὸ κήρυγμα αὐτοῦ δέον νὰ διαποτιζέται οὐσιωδῶς ὑπὸ λειτουργικοῦ πνεύματος καὶ νὰ ἔχη μυσταγωγικὸν χαρακτήρα. Ἐξ ὀρθοδόξου ἐπόψεως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι τὸ κήρυγμα ἀληθῶς Χριστοκεντρικόν, ὡς ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι⁷¹, ἐὰν τοῦτο δὲν ἔχη στενώτατον σύνδεσμον μετὰ τοῦ περιεχομένου τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ λατρείας, ἥτις παρουσιάζει τὴν μυστικὴν ζωὴν τοῦ Χριστοῦ συνεχιζομένην πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν.

Τὸ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς λατρείας Θεῖον κήρυγμα, γινόμενον ὑπὸ πεφωτισμένου ἱεροκήρυκος, ἔχει ὁπωσδήποτε μυστηριακὸν χαρακτήρα, ἅτε ἐπενεργοῦν ἐπὶ τὰς ψυχὰς τῶν ἀκροατῶν οὐ μόνον ἀναλόγως πρὸς τὸν βαθμὸν, καθ' ὃν τοῦτο διαφωτίζει τὴν διάνοιαν ἢ διεγείρει τὸ συναίσθημα ἢ παρέχει δραστικὰ κίνητρα καὶ ἐλατήρια εἰς τὴν βούλησιν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἑαυτοῦ, τ. ἔ. ἐκ τῆς δυνάμεως, ἥτις ἐκπορεύεται ἐκ τῆς ἐν τῷ κηρύγματι παρουσίας τοῦ Κυρίου⁷². Τὸ ὀρθόδοξον κήρυγμα εἶναι ἢ δέον νὰ εἶναι κατ' οὐσίαν ἐν μέσσοις πρὸς τονισμόν, ἕξαρσιν καὶ προβολὴν τοῦ μετὰ τῆς λατρείας συνδεομένου μυστηρίου καὶ τῆς ζωῆς τῆς χάριτος⁷³. Κατὰ ταῦτα ὁ λειτουργικὸς καὶ μυσταγωγικὸς χαρακτήρ τοῦ κηρύγματος συνίσταται ἢ δέον νὰ συνίσταται εἰς τὸ ὅτι τοῦτο προσπαθεῖ, ὅπως ἀφυπνίσῃ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἀγάπην διὰ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν καὶ λατρείαν, ὑποβοηθήσῃ τὴν κατανόησιν τῶν ἐν αὐτῇ λεγομένων καὶ τελουμένων καὶ συντελέσῃ εἰς τὴν ὑπὸ τῶν πιστῶν οἰκείωσιν τῶν δι' αὐτῆς παρεχομένων δωρεῶν τῆς Χάριτος δι' ἐνεργοῦ συμμετοχῆς αὐτῶν εἰς τὸν ἐν αὐτῇ συνεχιζόμενον ἐν πνεύματι μυστικὸν βίον τοῦ Χριστοῦ.

Κατὰ ταῦτα τὸ θεῖον κήρυγμα δὲν πρέπει νὰ ἀποκτᾷ μόνον περιστατικῶς καὶ τυχαίως λειτουργικὸν καὶ μυσταγωγικὸν χαρακτήρα, ἀλλὰ δέον πάντοτε ἀ-

turgie und Predigt ἐν Kirche und Kanzel 4 (1927) 281 - 292, B. Reetz, Liturgie und Streben nach Vollkommenheit, Salzburg 1951. H. Schlier, Diē Verkündigung im Gottesdienst der Kirche, Köln 1953. Leonard Fend, Die Bedeutung der Liturgie für die Persönlichkeit und Arbeit des Predigers, Göttingen 1930.

70. Πρβλ. Π. Τρεμπέλα, Ὁμιλητικὴ ἢ Ἱστορία καὶ Θεωρία τοῦ κηρύγματος, Ἑκδοσις δευτέρα, ἐν Ἀθήναις 1950, σελ. 184 ἐξ.

71. Πρβλ. ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 173 ἐξῆς.

72. E. Walter, Wesen der Predigt ἐν Lexikon der Pädagogik, τόμ. 3, στ. 933.

73. I. Herwegen, Liturgie und Predigt ἐν Kirche und Kanzel 4(1927) 281-292.

ΤΟ ΔΟΓΜΑΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Μία συμβουλή, ἡ ὁποία δίδεται συχνά εἰς τοὺς νέους ἱεροκλήρικας, εἶναι νὰ διατηροῦν τὸν λόγον τῶν εἰς τὸ πρακτικὸν ἢ «ἠθικὸν» πεδίου καὶ ν' ἀποφεύγουν τὰς περὶ τὸ δόγμα διατριβάς. Πρόκειται περὶ ἀσφόρου συμβουλῆς, ἐκφραζούσης ἀντίληψιν εὐρισκομένην ἔξω τοῦ πνεύματος τῆς Ἐκκλησίας.

Ὡς βλέπομεν εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφὴν καὶ εἰς τὰ κείμενα τῶν Πατέρων, δόγματα καὶ ζωὴ δὲν χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων. Τὸ ἐν προϋποθέσει τὸ ἄλλο, ὡς τὸ αἶμα τὰς σάρκας. Κήρυγμα, λοιπόν, πηγάζον ἐκ τῆς Γραφῆς καὶ τῆς παραδόσεως εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δὲν ποιεῖται τοιαύτην διάκρισιν, ἀλλὰ προσφέρει τὸν Χριστὸν ὡς ἀλήθειαν ἅμα καὶ ζωὴν (Ἰω. 14,6), διότι Αὐτὸς — κατὰ Κλήμεντα τὸν Ἀλεξάνδρην — «κελεύει τὰς ἀποκρύφους τῆς ἀληθοῦς γνώσεως παραδόσεις

μέσως ἢ ἐμμέσως νὰ συνδυάζηται μετὰ τῆς λειτουργίας καὶ τῆς λατρείας. Δὲν εἶναι ἀπλῶς «ἐπιθυμητὸν σφόδρα νὰ προσαρμόζῃ» ὁ ἱεροκλήριξ «τὰ κηρύγματα αὐτοῦ κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ (ἐκκλησιαστικοῦ) ἔτους ἐνδείξεις»⁷⁴ οὔτε δέον τὸ μυσταγωγικὸν κήρυγμα νὰ εἶναι μία ἐκ τῶν μορφῶν τοῦ κηρύγματος, ἀλλὰ δέον νὰ καταστῇ κοινὴ συνείδησις, ὅτι ἡ ἐμψυχοῦσα οἰοδήποτε κήρυγμα ἐντελέχεια καὶ ζωτικὴ δύναμις ὡς καὶ ἡ περιβάλλουσα αὐτὸ θεῖα καὶ οὐρανία ἀτμόσφαιρα δέον νὰ ἀπορρέουν καὶ νὰ ἀντλώνται ἐκ τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ τε ποιητικὸν καὶ τὸ τελικὸν αἴτιον παντὸς ὀρθοδόξου κηρύγματος.

Ἐξ ἐπόψεως οὐσιαστικῆς ἢ εἰδολογικῆς ἔξοχα ὑποδείγματα λειτουργικῶν καὶ μυσταγωγικῶν κηρυγμάτων καὶ διδασκῶν ἀποτελοῦν αἱ Μυσταγωγικαὶ Κατηχήσεις τοῦ Κυρίλλου Ἱεροσολύμων († 386)⁷⁵, τὸ «περὶ μυστηρίων» («De mysteriis») ἔργον τοῦ ἁγίου Ἀμβροσίου († 397)⁷⁶, ἔργα τινὰ τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου (1430)⁷⁷, τὸ «περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας» ἔργον τοῦ (Ψευδο)Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου (ἀρχαῖ 6 αἰῶνος)⁷⁸, πλεῖστα ἔργα τῶν ἐκκλησιαστικῶν πατέρων καὶ συγγραφέων τῶν τελευταίων βυζαντινῶν χρόνων, πολλὰ κηρύγματα ἢ συναξάρια ὑπάρχοντα εἰς παλαιὰ χειρόγραφα τῶν λειτουργικῶν βιβλίων τῆς Ἐκκλησίας⁷⁹ κ.ο.κ.

(Συνεχίζεται) **ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**, δ. Θ.
Καθηγητῆς τοῦ Κολλεγίου Ἀθηνῶν

74. Π. Τρεμπέλα, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 207. Πλεῖονα περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν θεμάτων τοῦ κηρύγματος ἐν σχέσει πρὸς τοὺς μεγάλους σταθμοὺς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους ἰδὲ αὐτόθι, σελ. 205 - 225.

75. Migne Ἐ.Π. τόμ. 33, στ. 1066 ἔξ.

76. Migne P. L. τόμ. 16, στ. 405 ἔξ.

77. Ἰδὲ σχετικῶς ἐν. Lechner - Eisenhofer, Liturgik des römischen ritus^o, Freiburg 1953, σελ. 34.

78. Migne Ἐ.Π. τόμ. στ. 369 ἔξ.

79. Περὶ τῶν κηρυγμάτων καὶ συναξαρίων τούτων θὰ ὀμιλήσωμεν εἰς τὴν προσεχῶς δημοσιευομένην μελέτην ἡμῶν, περὶ ἧς ἐγένετο μνηεὶα καὶ ἀνωτέρω.

ὕψηλῶς καὶ ἐξόχως ἐρμηνευομένας ἐκδέχεσθαι» (Στρωμ. Α' XII)

Θὰ ἦτο ψεῦδος μὲ πολὺ κακὰς συνεπείας τὸ νὰ ἰσχυρισθῇ τις καὶ νὰ θελήσῃ νὰ πείσῃ, ὅτι κατὰ τὰς ἡμέρας μας ἡ διακονία τοῦ ἄμβωνος δὲν ἔχει ἀνησυχητικὸν βαθμὸν ἐκτροπῆς ἐκ τῆς βασικῆς αὐτῆς προϋποθέσεως. Τὸ γεγονός εἶναι, ὅτι τὰ μεγάλα καὶ σπουδαῖα δεδομένα τῆς ἐν Χριστῷ ἀποκαλύψεως δὲν διαφωτίζονται ἐπαρκῶς, δὲν βυθοσκοποῦνται ὅσον θὰ ἔπρεπε. Καταντᾶ οὕτω τὸ κήρυγμα, ἐν πολλοῖς, μία ἀπλὴ ἠθικολογία μὲ «πιστιστικὸν» χαρακτήρα, ὅπου μόλις — καὶ αὐτὰ διακεκομμένα — διακρίνονται πολλὰ κύρια μέρη τῆς ὀρθοδόξου σφραγίδος.

Οὕτω, ὅμως, δὲν ὑπηρετοῦνται οἱ σκοποὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία θέλει συνειδητὰ τὰ τέκνα τῆς καὶ ἀνήκοντα εἰς αὐτὴν ὡς εἰς τὴν Μίαν, Ἁγίαν.

Δὲν πρέπει νὰ ἐκπλήσσει τις διὰ τὴν εὐκολίαν, μεθ' ἧς οἱ βαρεῖς λύκοι τῆς ποικιλωνύμου αἰρέσεως κἀμουν θραῦσιν εἰς τὴν ποίμνην τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ κήρυγμα, τόσῳ πυκνὸν σήμερον, δὲν διασφαλίζει τὰ λογικὰ πρόβατα ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, διότι λείπει ἐξ αὐτοῦ ἀρκετὰ ἡ δογματικὴ καὶ κατηχητικὴ χροιά. Παραμελεῖται ἡ ἐκθεσις, ἡ ἐξηγησις καὶ ὁ τονισμὸς τῶν μεγάλων ἐκείνων ἀληθειῶν, τὰς ὁποίας μόνῃ ἡ Ὀρθοδοξία διαφυλάττει ἀνὰ τοὺς αἰῶνας ἀκεραίας, ἀφθάρτους, ἀπαραχαράκτους καὶ ἀσινεῖς.

Τὸ δόγμα δὲν εἶναι πολυτέλεια. Ὅθεν ἡ μὴ προβολὴ του ἔχει φοβερὰς συνεπείας, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πρώτη καὶ πλεόν σημαντικὴ δὲν εἶναι ἡ προαναφερθεῖσα ἀπόσπασις προβάτων ἀπὸ τῆς ποίμνης. Ἡ ἐλλιπὴς συνείδησις τοῦ δόγματος ἔχει ἐπακόλουθον καὶ intra muros τῆς Ἐκκλησίας. Προκαλεῖται καὶ ἀλλοίωσις τοῦ χριστιανικοῦ βιώματος. Χωρὶς εὐρωστον καὶ πλήρη δογματικὸν ἰστόν, τὸ κήρυγμα δὲν ἀπεργάζεται μόνον ἐλαττωματικούς χριστιανούς, ἀλλὰ καὶ κάτι τὸ χειρότερον: χριστιανούς παραπεποιημένους.

Πολλοὶ θεωροῦν ὡς «βυζαντινὸν» γνώρισμα τὸ περὶ τὰ δόγματα ἐνδιαφέρον καὶ καυχῶνται, διότι τὸ ἐνδιαφέρον τοῦτο εἶναι σήμερον ὑπανάπτυκτον. Ἰδοὺ κάτι, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ πληγῇ πρόρριζα. Πρόκειται περὶ ἐκδοχῆς, ἡ ὁποία ἀποδεικνύει, ὅτι οἱ φορεῖς τῆς εἶναι ἀπλούστατα ἀνύποπτοι διὰ τὴν πραγματικότητα.

Ἄν τὸ κήρυγμα ἐτροφοδοτεῖτο θαυσιλῶς ἀπὸ τὰ κοιτάσματα τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ ἂν συνέχιζε τοὺς Πατέρας, θὰ διετήρει ἔντονον καὶ ἀκέραιον τὸν δογματικὸν του χαρακτήρα καὶ θὰ ἀπέδιδε μεσοὺς καρπούς. Τοῦτο, ὅμως, δὲν συμβαίνει δυστυχῶς, εἰς ἱκανοποιητικῶς εὐρεῖαν κλίμακα. Αἱ ἐξαιρέσεις — πολλὰ πράγματα καὶ καλὰ — ἀπλῶς ἐπικυρώνουν τὸν κανόνα καὶ δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶν εἰμὴ ὡς εὐλογημένα ἀπαρχαί μᾶς νέας περιόδου, περιόδου καθ' ἣν ἡ ὀρθόδοξος παράδοσις θὰ δώσῃ τὰς μεγάλας ἀναλαμπὰς τῆς.

Ἄλλ' εἶναι ἀναγκαῖα μία διασαφήσις, πρὸς ἄρσιν περιττῶν διχογνωμιῶν ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Λέ-

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

"Ας εὐχηθῶμεν.

Με περισσήν μεγαλοπρέπεια, πού ἐλαμπρύνετο ἔτι περισσότερον μὲ τὴν εὐτυχή παρουσίαν τῶν Α. Μ. τῶν Βασιλέων μας, ἐρωτάσθη εἰς τὴν Δωδεκάνησον ἢ συμπλήρωσις δεκαετίας ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεώς των.

Πρώτη τότε ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία ἔσπευσε νὰ περιπτυχθῇ τὰς λυτρωθείσας ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῆς μακραίωνος δουλείας μαρτυρικὰς θυγατέρας της. Καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Λαμασκηνός, ὡς Ἀντιβασιλεύς, μετέφερε εἰς τὰ ἱερά των ἐδάφη τὸ δάκρυ τῆς χαρᾶς τῆς μητρὸς των Ἑλλάδος· καὶ ἐδεήθη γονυκλινῆς ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἀγωνιστῶν τῆς ἐλευθερίας των.

Διότι πολλοὶ προηγήθησαν ἀγῶνες καὶ σκληρότατα ὑπῆρξαν τὰ μαρτύρια, τὰ ὁποῖα ὑπέστησαν οἱ ἀδελφοὶ μας ἐκεῖ, διεκδικοῦντες τὴν ἐλευθερίαν των. Τὸ φρόνημά των ὅμως παρέμενεν ἀκαμπτον καὶ ἀδιάσειστον καὶ ἐρριζωμένον βαθύτατα ἐπάνω εἰς τὸν βράχον τῆς Ἐθνικῆς των πίστεως. Καὶ ἡ ὁρμή του καὶ ἡ θέρη του διέλυσαν καὶ διεσκόρπισαν τελικῶς τὴν ψυχικὴν νέφωσιν τῶν ἰσχυρῶν καὶ ἔκαμαν ν' ἀνατείλῃ ἀκτινοβόλος ὁ ἥλιος. Ἐκτοτε γαλήνη καὶ τάξις καὶ εὐνομίαι βασιλεύουν εἰς τὴν Δωδεκάνησον μας. Καὶ ζοῦν ἐν ἀγασῇ συναδελφώσει μὲ τοὺς ἀδελφούς μας οἱ παραμεινάντες ἐκεῖ αὐτόχθονες Τοῦρκοι.

"Ας εὐχηθῶμεν, ἢ αὐτὴ ἀγαθὴ τύχη νὰ ὑπάρξῃ συντόμως καὶ διὰ τὴν μαρτυρικὴν μας Κύπρον, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι, διὰ χιλιάδων τηλεγραφημάτων,

γοντες δογματικὸν κήρυγμα, δὲν ἐννοοῦμεν τὰς «μωρὰς συζητήσεις, τὰς ἀνωφελεῖς καὶ ματαιὰς», τὰς ὁποίας φέγει ὁ θεὸς Παῦλος (Τίτ. 3,9), οὔτε τὰς περιπλανήσεις ἀνά τὰς ὀμιγλώδεις ἐκτίσεις τῶν θεολογούμενων θεμάτων. Ἐννοοῦμεν τὴν διατράνωσιν τῶν βασικῶν καὶ ἀπαραιτήτων ἀληθειῶν τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, περὶ τῶν ὁποίων οὐδεμία ἀμφισβήτησις δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ καὶ ἐκ τῶν ὁποίων ἡ ὠφέλεια εἶναι πρωτίστης σημασίας.

Πολυεῖδεις, βέβαια, καὶ πολύτροποι εἶναι αἱ προσπάθειαι, τὰς ὁποίας θὰ ἡδύνατο νὰ καταβάλῃ ἢ ποιμαίνουσα καὶ διδάσκουσα Ἐκκλησία, διὰ νὰ ὀδηγηθῇ τὸ σύγχρονον κήρυγμα εἰς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν καὶ νὰ λείψουν τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος κενὰ του. Ἀλλὰ τὴν ποθητὴν αὐτὴν πραγματοποίησιν, ὡς καὶ πᾶσαν ἄλλην παρομοίας φύσεως, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ τὴν περιμένωμεν ἰδίως ἀπὸ τὴν Θεολογίαν μας. Μία ἀκμαία καὶ σφριγῶσα Ὁρθόδοξος Θεολογία θὰ δώσῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ποιμένας καὶ διδασκάλους, οἱ ὅποιοι θὰ γνωρίζουν καλῶς πόθεν ἔρχονται καὶ ποῦ ὑπάγουν, θὰ γνωρίζουν δηλαδὴ τὴν παράδοσιν τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ θὰ τὴν συνεχίσουν, χωρὶς νὰ ὑπάρξῃ κίνδυνος νὰ τὴν προδώσουν.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ζητοῦν νὰ ἐπιστρέψῃ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ὁ σεπτὸς ποιμενάρχης των Ἐθνάρχης Μακάριος.

Πλανῶνται οἱ ἰσχυροὶ, νομίζοντες ὅτι ἀποκεφαλίζουν τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα τῶν Κυπρίων, κρατοῦντες αὐτὸν εἰσέτι ἐν τῇ ἔξορῳ. Ἡ Ἐλευθερία εἶναι ἡ ἀτμόσφαιρα ἐντὸς τῆς ὁποίας ζῆ ἡ αἰωνόβιος ψυχὴ τοῦ Ἑλληνοῦ. Καὶ ὅπως ἔλεγε ὁ ἀειμνηστὸς Καποδίστριας «ὄλοι οἱ Ἕλληνες ἔχομεν μίαν Πατρίδα, ἓνα ἀγῶνα, μίαν ὑπόθεσιν, τὴν Ἐλευθερίαν. Καὶ δι' αὐτὴν πάντοτε ἀγωνιζόμεθα».

Συνεχισταὶ τῆς ἐνδόξου παραδόσεως.

Ἡ πρωτοβουλία τῶν σεπτῶν Βασιλέων μας, ὅπως κατ' ἔτος κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας προσκαλοῦν τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον, ἵνα τελῆ ἐν τῷ Παρεκκλησίῳ τῶν Ἀνακτόρων τοῦ Τατοῦου πανηγυρικὴν Δειτουργίαν, ἔχει ὅλους ἰδιαιτέραν σημασίαν. Εἰς τὴν Δειτουργίαν αὐτήν, τὴν ὁποίαν πορακολουθοῦν πάντα τὰ μέλη τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας, ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἀπαγγέλλει τὸ σύμβολον τῆς πίστεως, οἱ δὲ ἐξ ἄλλων χωρῶν Ὁρθόδοξοι φοιτηταὶ τῆς Θεολογίας, προσκαλούμενοι, ἀναγινώσκουν εἰς τὴν γλῶσσάν των τὸν Ἀπόστολον καὶ ἀπαγγέλλουν τὸ «Πάτερ ἡμῶν». Ὅθεν ἡ Δειτουργία αὕτη προσλαμβάνει πανορθόδοξον χαρακτῆρα.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οἱ Βασιλεῖς μας ἀποδεικνύονται συνεχισταὶ τῆς ἐνδόξου παραδόσεως τῶν εὐσεβῶν Βυζαντινῶν αυτοκρατόρων, οἵτινες διὰ τῶν συνεχῶν φροντίδων, τὰς ὁποίας κατέβαλλον ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδόξου Βυζαντινῆς Ἐκκλησίας, ἐστήριζον καὶ κατηγάλλισον αὐτήν. Ὁρθότατα ἐπίστευον, ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία ἀποτελεῖ οὐ μόνον τὴν κατ' ἔξοχὴν Ἐθνοποιὸν δύναμιν, ἀλλὰ καὶ τὸν σπουδαιότερον παράγοντα τῆς ἀδελφικῆς συνενώσεως τῶν Ὁρθόδοξων λαῶν καὶ τῆς καθ' ὅλα ἀκτινοβολίας τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πνεύματος.

Ἡ ψυχὴ τοῦ μορφωτικοῦ ἔργου.

Τὸ εἰς ἄλλας σελίδας τοῦ παρόντος τεύχους δημοσιευόμενον βαθυστόχαστον ἄρθρον τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σάμου κ. Εἰρηναίου ἐπὶ τοῦ μεγάλου θέματος τῆς Παιδείας, συγκεφαλαιοῦν, τὰς ἀπόψεις τὰς ὁποίας οὗτος, ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας, ἀνέπτυξεν ἐνώπιον τοῦ «Χριστιανικοῦ Κοινωνικοῦ Κύκλου», νομίζομεν, ὅτι δεόν νὰ τύχῃ τῆς δεούσης προσοχῆς ἐκ μέρους τῶν ἀρμοδίων. Οὐδεὶς εἶναι δυνατὸν νὰ διαφωνῇ πρὸς τὰς κεντρικὰς γραμμὰς τοῦ ἁρθρου αὐτοῦ.

Ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀποφύγωμεν τὴν λεγομένην «πολιτιστικὴν νόσον», ἣτις ἀφεύκτως δημιουργεῖται διὰ τῆς ὑπερτροφικῆς καὶ μονομεροῦς ἀναπτύξεως τοῦ τεχνικοῦ καὶ ὑλικοῦ πολιτισμοῦ, πρέπει νὰ στρέψωμεν ζωηρὸν τὸ ἐνδιαφέρον μας καὶ πρὸς τὸν κόσμον τῶν ἀνωτέρων πνευματικῶν ἀξιῶν. Ἰδίως δὲν πρέπει οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ λησμονῆται,

ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Χριστιανικὴ πίστις, ὡς μίαν εὐ-
στούχως ἔχει τονισθῆ, ὑπῆρξε καὶ εἶναι ἡ μεγαλύτερα
ἐκπολιτιστικὴ, ἡμερωτικὴ καὶ προοδευτικὴ δύναμις,
καθ' ὅσον ἐξέθρεψε καὶ περιέθαλψε τὸ πνεῦμα τοῦ
ἀληθοῦς πολιτισμοῦ εἰς τὸ ἄτομον, τὴν οἰκογένειαν
καὶ τὸ κράτος. Μόνον ἡ πίστις αὕτη καθιστᾷ συνει-
δητὴν τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ἡ καλλιέργεια τῆς ψυχῆς
ἀποτελεῖ τὴν ψυχὴν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ μορφω-
τικοῦ ἔργου.

Ἐκτάκτως χαροποιόν.

Ὁ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Μακαριωτάτου Προκαθη-
μένου τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας γενόμενος ἑορτα-
σμός τῆς «ἡμέρας προσευχῆς τῶν Ἑλλήνων σπου-
δαστῶν», περὶ τοῦ ὁποίου γράφομεν καὶ εἰς τὴν στή-
λην τῶν «Χρονικῶν», ἀποτελεῖ γεγονός ἐκτάκτως χα-
ροποιόν.

Τὸ πλουσιώτατον καὶ μίαν ἐπιτυχὲς πρόγραμμα
τῆς ἑορτῆς — μὲ τὴν φοιτητικὴν Θεῖαν Λειτουργίαν
εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναόν, μὲ τὴν κατάθεσιν
στεφάνου εἰς τὸ Μνημεῖον τοῦ Ἀγνωστοῦ Στρατιώ-
του, μὲ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν ἀσθενούντων φοιτητῶν
εἰς τὰ Νοσοκομεῖα, μὲ τὸν ἑορτασμόν τῆς ἡμέρας
ὑπὸ τῶν σπουδαστῶν ὄλων τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν
εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας
καὶ μὲ τὰς ὥραϊας ἐντύπους προκηρῦξεις τῶν —
ἢ τοῦ κἄτι πρωτοφανὲς διὰ τὸν τόπον μας.

Τὸ πρόγραμμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἐνεποτίσθη ὑπὸ
τοῦ λειτουργικοῦ πνεύματος τῆς Ἐκκλησίας μας ἐ-
πλήρωσε χαρᾶς τὴν θρησκευούσαν ψυχὴν τοῦ λαοῦ μας,
διότι ἀπέδειξε ὅτι σήμερον ὑπάρχοντες εἰς τὴν πατρίδα
μας πολλαὶ ἑκατοντάδες σπουδαστῶν, ἐμπνεομένων
ἐκ τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος, καὶ ὅτι οὗτοι γνω-
ρίζουν νὰ εὐρίσκουν ὥραϊους τρόπους διακηρῦξεως
τῶν ἰδανικῶν τῶν. Εἴθε δὲ ν' ἀκουσθῆ ἡ φωνὴ τῶν
ἀπὸ ὄλας τὰς χιλιάδας τῶν συναδέλφων καὶ νὰ γίνῃ
συνειδήσις τῶν ἢ προκήρυξις τῶν, διὰ τῆς ὁποίας
οὗτοι ἐτόνισαν ὅτι «ἡ προσευχὴ ἀποτελεῖ δύναμιν
πανίσχυρον, ἀκαταγώνιστον, σταθεράν, ἀνυπολόγι-
στον, ἀστείρευτον. Μᾶς φέρει εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν
κόσμον τοῦ πνεύματος. Μᾶς μεταγγίζει τοῦ Παν-
τοδυνάμου Θεοῦ τὴν ἀκατάλυτον ἰσχύν. Κάμνει
δυνατὴν καὶ ἀνθεκτικὴν τὴν καρδίαν. Καὶ μόνον
μὲ τέτοια καρδίαν ἡμπορεῖ νὰ ἐπιχειρηθῆ ἡ ἀνά-
βασις εἰς τὰ ὕψη τῆς προόδου καὶ ἡ κατάκτησις
τῶν κορυφῶν».

Γραμμὴν ἀνιούσαν.

Ἐν συνεχείᾳ ὀφείλομεν νὰ ἐξάρωμεν, ὅτι ὁ μέγας
οὗτος συναγεμὸς τῶν ὑπὸ τοῦ χριστιανικοῦ πνεύ-
ματος ἐμφορομένων σπουδαστῶν ἀποδεικνύει, ὅτι
εὐρίσκονται ἐν ἀδίκῳ οἱ κατακρίνοντες τὴν Ἑλλη-
νικὴν Ἐκκλησίαν ὡς στατικὴν καὶ ὡς μὴ ἐπιθρῶ-
σαν εἰς τὴν κοινωνίαν. Οἱ τὴν κατηγορίαν ταύτην
ἐκτοξεύοντες κατὰ τῆς Ἐκκλησίας μας μωωπάζοντες
ἐνώπιον τῆς βοήθης καὶ κραζούσης πραγματικότη-
τος, τ. ἔ. τῆς ἀναγεννήσεως, ἣτις παρατηρεῖται κατὰ

τὰ τελευταῖα ἔτη ἐντὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

Πρὸ δεκαετηρίδων τινῶν ἡ σπουδάζουσα νεολαία
ἦτο ὄλως ἀπεξενωμένη τῆς Ἐκκλησίας. Κήρυγμα
δὲν ἠκούετο. Τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Κατηχητικὰ Σχο-
λεῖα ἦσαν ἄγνωστα. Σήμερον ὁμως, δόξα τῷ Θεῷ,
τὸ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ ἱεραποστολικὸν ἔργον
ἔχει σημειώσει ἀρκετὴν πρόοδον. Καὶ ἡ καρποφορία
εἶναι ἀρκετῶς ἱκανοποιητικὴ.

Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος συναγεμὸς τῶν Ἑλλήνων
Σπουδαστῶν εἶναι λαμπρὸν δέγμα τῆς συντελουμέ-
νης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μας προόδου καὶ τρανὴ ἀπό-
δειξις, ὅτι εἰς νέος ἄνεμος πνέει εἰς τοὺς κύκλους
τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἀσφαλῶς ἐλλείψεις ὑπάρχοντες
ἀκόμη ἀρκεταί. Ἀλλ' ἡ κατάστασις σήμερον εἶναι
ἀσυνκρίτως ἀνωτέρα τῆς τῶν προηγουμένων δεκαε-
τηρίδων. Καὶ ἡ καθ' ὄλου πνευματικὴ στάθμη τῆς
Ἐκκλησίας μας ἀκολουθεῖ, ὡς συγχάκις ἐτόνισαμεν,
σταθερῶς γραμμὴν ἀνιούσαν.

Οἱ Παλαιοκαθολικοί.

Οἱ παρακολουθήσαντες τὰς εἰς τὴν στήλην τῶν
«Χρονικῶν» μνημονευόμενας δύο διαλέξεις, τὰς
ὁποίας ἔδωκεν ἐνώπιον τῶν Καθηγητῶν καὶ φοιτη-
τῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου
Ἀθηνῶν ὁ διαπρεπὴς Παλαιοκαθολικὸς θεολόγος
καὶ καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βόννης
κ. Küppers, ἠσθάνθησαν βαδντάτην ἱκανοποίησιν
διὰ τὴν μοναδικὴν ἀξίαν καὶ τοὺς θησαυροὺς τῆς
Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας μας, τοὺς ὁποίους ποικιλο-
τρόπως ἐξῆρεν ὁ διαπρεπὴς ὁμιλητής.

Ὡς ἰδιαιτέρως ἐτόνισεν οὗτος, οἱ Παλαιοκαθο-
λικοὶ ἴστανται ἐγγύτατα πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκ-
κλησίαν, διότι ἀναγνωρίζουν μόνον «ὅ,τι πάντοτε
πανταχοῦ καὶ ὑπὸ πάντων ἐπιστεύθη», δέχονται τὴν
αὐθεντίαν μόνον τῶν Ἐπὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων,
συνδύσαν ἀρμονικῶς ἑλευθερίαν καὶ αὐθεντίαν
καὶ διακηρύττουν ὅτι τὸ σχίσμα τοῦ προτεσταντικοῦ
κόσμου ὀφείλεται εἰς προηγηθεῖσαν ἀποστασίαν ἀπὸ
τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας,
ἣτις κατ' οὐσίαν ἀποτελεῖ «νέαν Ἐκκλησίαν», υιο-
θετήσασαν νέα δόγματα καὶ ἐπομένως ἀρνηθεῖσαν
ἐν τῇ πράξει τὸ μοναδικὸν καὶ δριστικὸν τῆς βιβλι-
κῆς ἀποκαλύψεως. Ὡσαύτως οἱ Παλαιοκαθολικοὶ πι-
στεύουν, ὡς εἶπεν ὁ ὁμιλητής, ὅτι τὸ πρόβλημα τοῦ
σχίσματος καὶ τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν θὰ λυθῆ
μόνον δι' ἀναδρομῆς πρὸς τὴν «Μίαν, Ἀγίαν ἀρχαίαν
Ἐκκλησίαν» καὶ δι' ἐπαφῆς—ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ
ἐκκλησιαστικοῦ δόγματος, τῆς Ἱεραρχίας καὶ τῆς
μυστηριακῆς ζωῆς—μετὰ τῆς «σεβασμίας Ὁρθόδο-
ξου Ἐκκλησίας», μεθ' ἧς οἱ Παλαιοκαθολικοὶ ζοῦν
ἐν ἀμέσῳ πνευματικῇ γειτονίᾳ.

Ἄς εὐχηθῶμεν, ὥστε τὰ ἐμπόδια, ἅτινα ὑπάρ-
χουν πρὸς ἐνωσιν Παλαιοκαθολικῶν καὶ Ὁρθόδο-
ξων, νὰ ἀρθοῦν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα διανοιχθῆ ἡ ὁδὸς
πρὸς ἄρσιν καὶ τῶν λοιπῶν σχισμάτων, ἅτινα πλήτ-
τουν τὴν Μίαν, Ἀγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολι-
κὴν Ἐκκλησίαν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Ιερά Σύνοδος

Κατά την Συνεδρίαν τῆς 20ης παρελθόντος ἡ 'Ι. Σύνοδος ἠσχολήθη μὲ ζητήματα τρεχούσης φύσεως, ἀπεφάσισε δὲ ὅπως ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῶν Ἀπόκρεω καὶ τῆς ἐπὶ θύραις Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς διακόψη τὰς ἐργασίας αὐτῆς, ἐπαναλάβῃ δὲ ταύτας τὴν 4ην τρέχοντος, τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου εὐχηθέντος τοῖς Σεβ. Συνοδικοῖς Συνέδροις τὰ δέοντα ἐπὶ ταῖς διακοπαῖς.

— Τὴν 4ην τρέχοντος ἡ 'Ι. Σύνοδος ἐπανέλαβε τὰς ἐργασίας αὐτῆς, μετὰ δὲ τὰς ἀνταλλαγείσας εὐχὰς μεταξὺ τοῦ Μακαριωτάτου καὶ τῶν Σεβ. Συνοδικῶν ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Τεσσαρακοστήν, ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ἔθεσεν ὑπ' ὄψιν τῆς 'Ι. Συνόδου τὰ θέματα ἅτινα δεόν νὰ ἀπα-

σχολήσῃ αὐτὴν κατὰ τὸ ὑπόλοιπον χρονικὸν διάστημα τῆς τρεχούσης Συνοδικῆς Περιόδου. Ἐν συνῆ χειρὰ ἐπελήφθη τῆς ἐπεξεργασίας τοῦ περὶ Ἱεροκηρύκων νομοσχεδίου, τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ὁποῦ ἀνέθεσεν εἰς τὸν Σεβ. Μαρωνείας κ. Τιμόθεον, Συνοδικὸν Σύνοδρον.

— Ἡ Ἱερά Σύνοδος κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 11ης τρέχοντος προέβη εἰς τὴν πληρωσιν τῶν χρεουσῶν 'Ι. Μητροπόλεων ὡς ἀκολουθῶν: α) Διὰ καταστάσεως Μητροπολίτης Ἰωαννίνων ἐξελέγη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἄρτης κ. Σεραφεῖμ. β) Διὰ καταστάσεως Μητροπολίτης Βερροίας ἐξελέγη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κασσανδρείας κ. Καλλινίκος. Κατὰ τὴν αὐτὴν ὡσαύτως συνεδρίαν ἡ 'Ι. Σύνοδος ἐξέλεξε βοηθὸν Ἐπισκοπον τῆς 'Ι. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, ὑπὸ τὸν τίτλον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμφάσης Ἐπισκοπῆς Ταλαντίου, τὸν ἄχρι τοῦδε Πρωτοσύγκελ-

Καιρὸς νὰ κινήθωμεν.

Ἡ ἔκθεσις βυζαντινῆς τέχνης, ἣτις ὁργανοῦται εἰς τὸ Ἐδιμβούργον τῆς Σκωτίας καὶ περὶ τῆς ὁποίας ἐγράψαμεν εἰς τὰ «Χρονικά» τοῦ προηγουμένου φύλλον τῆς «Ἐκκλησίας», πρέπει νὰ μᾶς ἀφυπνίσῃ ἐκ τῆς ἀδιαφορίας καὶ ἐκ τοῦ ληθάργου, εἰς τὸν ὁποῖον εὐρισκόμεθα, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὑφ' ἡμῶν ἐκτίμησιν τῶν θησαυρῶν τῆς Ὁρθοδόξου πίστεώς μας.

Ἐνῶ εἰς τὴν Ἐκθεσιν ταύτην στέλλουν ἀριστοτεχνήματα ἡ Ρωσία, ἡ Τουρκία, ἡ Ἰταλία καὶ ἡ Γερμανία, ἡμεῖς παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι εἴμεθα οἱ πρωτεργάται τῆς βυζαντινῆς τέχνης καὶ οἱ κύριοι κληρονόμοι καὶ συνεχισταὶ τοῦ Χριστιανικοῦ Βυζαντίου, λάμπομεν διὰ τῆς ἀπουσίας μας. Εἶναι καιρὸς πλέον νὰ κινήθωμεν. Εὐτυχῶς ἡ ἐπὶ τοῦ πλοίου «Ὀλύμπια» ἔκθεσις ἔργων βυζαντινῆς ζωγραφικῆς τοῦ ἐκλεκτοῦ συνεργάτου τῆς «Ἐκκλησίας» κ. Φωτίου Κόντογλου καὶ τῶν μαθητῶν του ἀποτελεῖ μίαν φοιτητὴν καὶ ἐλπιδοφόρον ἐξαίρεσιν. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἀρκετόν. Ἄν οἱ ξένοι ἰδρῶν ὀλόκληρα ἰνστιτοῦτα πρὸς μελέτην καὶ προβολὴν τῶν θησαυρῶν τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν μας τεχνῶν, πολὺν περισσότερον δεόν ἡμεῖς νὰ κινήθωμεν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην. Ἡ συντήρησις, ἀνάδειξις, ἀξιοποίησις καὶ προβολὴ τῶν θησαυρῶν αὐτῶν ἀποτελεῖ ἐν ἑκ τῶν σπουδαιότερων καθήκοντων μας, ὡς κατ' ἐπανάληψιν ἔχομεν τονήσει.

Χαρακτηριστικὸν δεῖγμα.

Τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Σοβιετικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία παρουσιάζει εἰς τοὺς ἀναγνώστας αὐτῆς τὸν μὲν «ἐρυθρόν» πρωθιερέα τοῦ Καντέρμπουργ Τζόνσον δι' ἑβδομήκοντα ὀκτώ, τὸν δὲ Ἰησοῦν Χριστόν δι' ὀκτώ μόνον στίχων, ἀποτελεῖ νέον χαρακτηριστικὸν δεῖγμα τῆς μεγάλης μονομερείας καὶ προκαταλήψεως, μεθ' ἧς ἡ κομμουνιστικὴ ἰδεολογία ἀντικρύζει τὸν Χριστιανισμόν.

Τὸ ὅτι ἐπειτα ὁ Σωτὴρ χαρακτηρίζεται ὑπὸ τῆς Ἐγκυκλοπαιδείας ταύτης ὡς ὁ «μυθικὸς ἰδρυτὴς

τοῦ Χριστιανισμοῦ», οὐδόλως ἐκπλήσσει ἡμᾶς, διότι ἡ ἰδέα αὕτη ἐπαναλαμβάνεται διὰ τῶν αἰώνων ὑπὸ πάντων, ὅσοι ἀρνοῦνται τὴν θεότητα αὐτοῦ.

Ἀλλὰ πάντες οὗτοι παραθεωροῦν, διὰ πρὸς κέντρα λακτίζου. Διὰ τοὺς μὴ πάσχοντας ἐκ πνευματικῆς μυωπίας, ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ ὑπὸ αὐτοπτῶν καὶ αὐτηκόων μαρτύρων κηρυχθεὶς Θεὸς Ἰδρυτὴς τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅστις διὰ πολλῶν «σημείων» ἀπέδειξε τὴν Θεότητα αὐτοῦ. Ἡ ζωὴ του (Γέννησις, Θάνατος, Ἀνάστασις) εἶναι τὸ κεντρικὸν γεγονός, ὅπερ ἐδίχασε τὴν ἱστορίαν καὶ ὁ ἄξων, περὶ τὸν ὁποῖον στρέφεται αὕτη. Ἡ ἐν Χριστῷ ἀνατολὴ τοῦ ἀληθοῦς βῆθος ἐφώτισε τὴν ὁδὸν τῆς ἱστορίας εἰς ὅλον τὸ βῆθος καὶ τὸ πλάτος αὐτῆς. Πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἐκινεῖτο διὰ τῆς νοσταλγίας του ἅπαν τὸ παρελθόν καὶ ἀπ' αὐτοῦ ὁρμᾶται ὀλόκληρον τὸ μέλλον. Τὸ παρελθὸν μόνον αὐτὸν ἀνεξήτει καὶ αὐτὸς μόνος εἶναι τὸ μέτρον καὶ τὸ νόημα τοῦ παρόντος καὶ ὅλου τοῦ μέλλοντος.

Ἐξηγεῖ τὸ πλῆθος τῶν δραμάτων.

Τὰ ἀναγραφέντα εἰς τὰς ἐφημερίδας ὅλου τοῦ κόσμου περὶ τῆς «ἐρωτικῆς ἀπεργίας», τὴν ὁποίαν ἐκήρυξαν αἱ φοιτήτριαι τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης, δὲν ἀποδεικνύουν μόνον ἠθικὴν κατάπτωσιν, ἀλλὰ καὶ ἔλλειψιν αἰδοῦς καὶ συστολῆς ἐκ μέρους αὐτῶν. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἐξηγεῖ τὸ πλῆθος τῶν δραμάτων τῶν γυναικῶν ἐκείνων, αἵτινες ὡς διεπιστώθη ὑπὸ προσφάτων ἀμερικανικῶν στατιστικῶν, ὀδηγοῦνται εἰς ἄνομον ἐκτὸς τοῦ γάμου σχέσιν καὶ ἀμβλασιν. Πόση ἀπελπισία, πόση δυστυχία, πόσα δάκρυα κρύπτονται ὀπισθεν τῶν ξηρῶν στατιστικῶν!

Ἀντιθέτως, ὡς πιστοποιεῖ καὶ αὐτὸ τὸ Ἰνστιτοῦτον Ἐρευνῶν «Κίνσεϋ», τὸ ὁποῖον οὐδόλως δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς προκατειλημμένον ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς βιοθεωρίας, αἱ ὑπὸ τῆς θεωρίας ἐμπνεόμεναι γυναῖκες οὐδόλως φθάνουν εἰς τοιαῦτα καταστρεπτικὰ διὰ τὴν εὐτυχίαν των ἀποτελέσματα. Ἀληθῶς! Πόσον εὐτυχεστέρα θὰ ἦτο ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων, ἐὰν οὗτοι ἐνεπνεόντο ὑπὸ τῶν χριστιανικῶν ἰδεωδῶν!

λον αὐτῆς Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτην κ. Στέφανον Ἀφεντουλίδην. Τὰ μυνήματα ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τῶν ὡς ἄνω Ἱεραρχῶν, πλὴν τοῦ ἐκλεγέντος Ἐπισκόπου Ταλαντίου, ἐγένοντο αὐθιμερὸν ἐν τῷ Συνοδικῷ Παρεκκλησίῳ τοῦ Ἀγ. Ἀνδρέου.

— Δι' ἀποφάσεως τῆς Ἱ. Συνόδου ὠρίσθησαν τοποτηρηταὶ τῆς μὲν Ἱ. Μητροπόλεως Ἀρτις ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πρεβέζης κ. Στυλιανός, τῆς δὲ Ἱ. Μητροπόλεως Κασσανδρείας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἱερισσοῦ, Ἀγ. Ὅρους κ.λ.π. κ. Κυπριανός.

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Τῇ 27ῃ παρ. μηνός, ἡ Α. Μακαριότης ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητος ἐδέχθη τὸν καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Νικ. Λούβαρη. Ἐδέχθη ὡσαύτως τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Νικολάου Πτωχοκομείου.

— Τῇ ἐπομένῃ (28ῃ), ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἀνῆλθεν εἰς τὰ Ἀνάκτορα Τατοῦ, ἔνθα ἐνώπιον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ὄρκισε τοὺς ὑπουργούς κ. κ. Τριανταφυλλᾶκον καὶ Δερτιλῆν.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ Ἱ. Μητροπολιτικῷ Ναῷ κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Χαιρετισμῶν. Ὡσαύτως, ἐντολῇ τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου, ἐχοροστάτησαν κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Χαιρετισμῶν οἱ Θεοφ. Βοηθοὶ Ἐπίσκοποι Μαραθῶνος κ. Δαμασκηνός ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἡλιουπόλεως, Θαυμακοῦ κ. Χρυσόστομος ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἀγίου Κωνσταντίνου Πειραιῶς καὶ Κερνίτης κ. Χρυσόστομος ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἀγ. Ἀναργύρων Ἀττικῆς.

— Τῇ 1ῃ Μαρτίου τρ. ἔτους ὁ Μακαριώτατος ἀνῆλθεν εἰς τὰ Ἀνάκτορα Τατοῦ καὶ ἐγένετο δεκτός εἰς ἀκρόασιν ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως.

— Τῇ 2ῃ Μαρτίου (Κυριακῇ τῆς Ὁρθοδοξίας) ἡ Α. Μακαριότης προέστη τῆς ἐν τῷ Παρεκκλησίῳ τῶν ἀνακτόρων Τατοῦ τελεσεθείας Θείας Λειτουργίας, εἰς ἣν παρέστησαν αἱ Α.Α.Μ.Μ. οἱ Βασιλεῖς μετὰ τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας. Προσκληθεὶς τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, εἰς τὸ Βασιλικὸν Παρεκκλήσιον προσῆλθον καὶ παρηκολούθησαν τὴν λειτουργίαν ταύτην οἱ ἐξ ἄλλων χωρῶν εὐρισκόμενοι ἐνταῦθα ὀρθόδοξοι φοιτηταί, οἵτινες φοιτοῦν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ διαμένουν ἐν τῷ Θεολογικῷ Οἰκοτροφεῖῳ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Τοιοῦτοτρόπως ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος λειτουργία διὰ τῆς συμμετοχῆς τῶν ξένων φοιτητῶν τούτων ἔλαβε πᾶν ὀρθόδοξον χαρακτῆρα.

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἀπήγγειλεν, ὡς συνήθως, κατανυκτικώτατα τὸ «Σύμβολον τῆς Πίστεως». Οἱ ἐκ τῶν ξένων χωρῶν ὀρθόδοξοι φοιτηταὶ ἀνέγνωσαν τὸν ἀπόστολον καὶ ἀπήγγειλαν τὸ «Πάτερ ἡμῶν» καὶ ἄλλα τμήματα τῆς Θείας Λειτουργίας εἰς τὴν γλῶσσάν των.

— Τῇ 3ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός, τὴν Α. Μακαριότητα ἐπεσκέφθησαν ὁ Πρόεδρος Ἐφετῶν κ. Εὐθύμιος, ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Μαλέρος, καὶ ὁ κ. Κιλπάτρικ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν.

— Τῇ 4ῃ Μαρτίου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Ο.Δ.Ε.Π. Αὐθιμερὸν ὁ Μακαριώτατος ἀνῆλθεν εἰς τὰ Ἀνάκτορα καὶ ὄρκισε τοὺς νέους Ὑπουργούς τῆς Ὑπηρεσιακῆς Κυβερνήσεως, παρουσία τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως.

— Τῇ 5ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἡ Α. Μακαριότης προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

— Τῇ 6ῃ Μαρτίου, ἡ Α. Μακαριότης ἐδέχθη τὸν νέον Ὑπουργὸν Ἐθν. Παιδείας καὶ Ἐρσηκευμάτων κ. Λιανόπουλον. Ἐδέχθη ὡσαύτως τὸν κ. Κιλπάτρικ, τοῦ Παγκ. Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κασματείου Κληροδοτήματος.

— Τῇ 7ῃ Μαρτίου, τὴν Α. Μακαριότητα ἐπεσκέφθη ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Γεωργακόπουλος.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ὁ Μακαριώτατος προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Ἀχιλλοπουλείου Κληροδοτήματος.

Τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ Μακαριώτατος ἐχοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Χαιρετισμῶν ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἀγ. Κωνσταντίνου Πειραιῶς. Ὡσαύτως ἐντολῇ καὶ παρακλήσει τοῦ Μ. Ἀρχιεπισκόπου ἐχοροστάτησαν κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Χαιρετισμῶν οἱ Σεβ. Μητροπολίται Θήρας κ. Γαβριὴλ ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ζωοδόχου Πηγῆς ὁδοῦ Ἀκαδημίας, Ἀργυροκάστρου κ. Παντελεῖμων ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἀγίου Νικολάου Πευκακίων, πρῶν Θηβῶν κ. Πολύκαρπος ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Προφήτου Δανιὴλ Βοτανικοῦ, πρ. Ἡλείας κ. Ἀντώνιος ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἀγ. Σπυρίδωνος Αἰγάλεω, πρῶν Κοζάνης κ. Ἰωακείμ ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Προφήτου Ἡλιοῦ Παγκρατίου, πρῶν Ἀθηνῶν κ. Βασιλεῖος ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἀγίου Γεωργίου Καρύκη, οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι Μαραθῶνος κ. Δαμασκηνός ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἀγ. Παντελεῖμωνος Κερασινίου, Θαυμακοῦ κ. Χρυσόστομος ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἀγίου Σπυρίδωνος Σταδίου, Κερνίτης κ. Χρυσόστομος ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἀγίου Κωνσταντίνου Ὀμονοίας καὶ οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι Πατάρων κ. Μελέτιος ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἀγίου Γεωργίου Ἐλευθερουπόλεως Ν. Ἰωνίας, Σταυροπόλεως κ. Πολύκαρπος ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἀγ. Χαράλαμπος τοῦ Ὀρφανοτροφείου Πειραιῶς καὶ Χριστοπόλεως κ. Ἀμβρόσιος ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἀγίου Νικολάου Χαλανδρίου.

— Τῇ 8ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐπεσκέφθη τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως κ. Γεωργακόπουλον.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Θεόκλητος ἐπεσκέφθη τὸν ἐν Καλλιθέᾳ Οἶκον Τυφλῶν καὶ ἀπήυθνε λόγους παρηγορίας εἰς τοὺς ἐν αὐτῷ τροφίμους.

— Τῇ Κυριακῇ, 9ῃ Μαρτίου, ἡ Α. Μακαριότης ἐπὶ τῇ «Ἡμέρᾳ Παγκοσμίου Προσευχῆς τῶν Φοιτητῶν» ἐχοροστάτησε κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν ἐν τῷ Ἱ. Μητροπολιτικῷ Ναῷ, χειροτονήσας κατ' αὐτὴν εἰς πρεσβύτερον ἕνα διάκονον, τελειόφοιτον τῆς Θεολ. Σχολῆς Ἀθηνῶν καὶ εἰς διάκονον ἕνα ὑποδιάκονον, ἀπόφοιτον τοῦ Ἀνωτ. Ἐκκλ. Φροντιστηρίου. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ὁ Μακαριώτατος διὰ λόγων μεστῶν ἐξάρσεως ἐξέφρασε τὴν χαρὰν του διότι ἡ ἐκκλησία του πρὸς τὴν σπουδάζουσαν ἐν ταῖς Θεολογικαῖς Σχολαῖς νεολαίαν, ὅπως πυκνώσῃ τὰς τάξεις τοῦ ἱεροῦ κλήρου, εἶδεν ἀπήχησιν, ἐξέφρασε δὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι καὶ ἕτεροι ἐκ τῶν σπουδάζόντων θὰ προσέλθωσιν εἰς τὸ Ἱερατεῖον.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ Μακαριώτατος παρέστη ἐν τῷ Μεγάρῳ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας εἰς διάλεξιν δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Θαυμακοῦ κ. Χρυσόστομου.

— Τῇ 10ῃ, τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἡ Α. Μακαριότης ἐπεσκέφθη τὸν Ἐπίσκοπον Τσίτσεστερ κ. Bell.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τὴν Α. Μακαριότητα ἐπεσκέφθησαν ὁ τ. ὑπουργός κ. Ἀβέρωφ, ὁ ὑπουργός Γεωργίας κ. Φραγκίστας καὶ ὁ Πρόεδρος Ἐφετῶν κ. Ροδάκης.

Αὐθιμερὸν ὁ Μακαριώτατος προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Συμβουλίου τοῦ Δημητριαδείου Κληροδοτήματος.

— Τῇ 7ῃ Μαρτίου ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Μαραθῶνος κ. Δαμασκηνός ἐξεπροσώπησε τὴν Α. Μακαριότητα εἰς τὴν ἐν τῇ αἰθούρᾳ τοῦ Παρνασοῦ δοθεῖσαν ἐορτὴν ὑπὸ τῶν ἐν Ἀθήναις Δωδεκανησιῶν.

— Τῆ 8ῃ Μαρτίου ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Κερνίτσης κ. Χρυσόστομος, ἐντολῆ τοῦ Μακαριωτάτου, παρέστη ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ Ἀθηνῶν εἰς τὴν ἐπίσημον ὑποδοχὴν τοῦ νέου Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Ἡλία Βενέζη.

Θεολογικὴ Σχολή. Τῆ 11ῃ καὶ 13ῃ Μαρτίου ὁ διαπρεπὴς παλαιοκαθολικὸς θεολόγος καὶ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Βόννης κ. Werner Küppers ἔδωκεν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ ἐνώπιον τῶν καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν αὐτῆς δύο λίαν ἐνδιαφερούσας διαλέξεις, ἀναπτύσσας τὰ θέματα: 1) «Ο Jgnaz v. Döllinger ὡς θεολόγος καὶ φορεὺς τῆς Ἰδέας τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως» καὶ 2) «Προϋποθέσεις τῶν ἐπαφῶν μεταξὺ Παλαιοκαθολικῶν καὶ Ὁρθοδόξων». Τὸν ὁμιλητὴν παρουσίασαν εἰς τὸ ἀκροατήριον ὁ Κοσμητὴρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Καθηγητὴς κ. Γεράσιμος Κονιδάρης, ὅστις, ἵνα γίνουσι αἱ δύο διαλέξεις πλεόν κατανοηταί, εἶπε καὶ ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς ἐννοίας καὶ τῶν ἰδεῶν τοῦ Παλαιοκαθολικισμοῦ. Μετὰ τὸ πέρας τῆς δευτέρας διαλέξεως οἱ Καθηγηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἐδεξιῶθησαν ἐπίσημως τὸν Καθηγητὴν κ. Küppers μετὰ τῆς συζήτησός του καὶ παρέθεσαν εἰς αὐτοὺς γεῦμα.

Ἐκκλησιαστικὸν Ὁρφανοτροφεῖον Βουλιαγμένης. Τῆ 4ῃ Μαρτίου συνήλθεν ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Μαραθῶνος κ. Δαμασκηνοῦ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ὁρφανοτροφείου Βουλιαγμένης καὶ ἔλαβεν ἀποφάσεις σχετικὰς πρὸς οἰκονομικὰ θέματα ἀπασχολοῦντα τὸ Ἴδρυμα, ὡς καὶ πρὸς ζητήματα ἀφορῶντα εἰς τὴν εὐρυθμὸν λειτουργίαν τούτου.

Ἱερὰ Μητρόπολις Γυθείου καὶ Οἰτύλου

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γυθείου καὶ Οἰτύλου κ. Φιλίμων ἐν τῇ μερίμνῃ αὐτοῦ πρὸς ἐπίλυσιν διαφόρων Ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων συνεκρότησε τοπικὸν Ἱερατικὸν Συνέδριον ἐν Ἀρεοπόλει τὴν 5ῃ Μαρτίου ἔ. ἔ. καὶ ἡμέραν Τετάρτην. Εἰς τὸ Συνέδριον τοῦτο ἔλαβον μέρος περὶ τοὺς 20 Ἱερεῖς. Τὴν πρωτὰν ἐτελέσθη, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου, ἡ Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων Δώρων. Μετὰ δὲ τὸ τέλος αὐτῆς ἐγένετο ἡ ἔναρξις τοῦ Συνεδρίου. Πρῶτος δὲ ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Σεβ. Μητροπολίτης, ὅστις ὁμιλήσας ἐπικαίρως ἔδωκε κατόπιν τὸν λόγον εἰς τοὺς Εἰσηγητάς.

Ὁ κ. Ἐμμανουὴλ Ἀντωνιάδης, Καθηγητὴς Θεολόγος, ὠμίλησε περὶ τῶν ὑψηλῶν καθηκόντων τῶν Ἱερέων, ὁ κ. Κωνσταντῖνος Καντής, ἐπίσης Καθηγητὴς Θεολόγος, ὠμίλησε περὶ τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἐξομολογήσεως, ὁ δὲ Πνευματικὸς τῆς Μητροπόλεως καὶ Γεν. Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος Αἰδ. Πρωτοπρεσβύτερος Παναγιώτης Θωμάκος, ὑπέδειξε πῶς πρέπει νὰ γίνεταί ἡ Ἐξομολόγησις, ὡς ἐδιδάχθη εἰς τὸ Πνευματικὸν Φροντιστήριον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πεντέλης. Ὡσαύτως παρερέθησαν ὁ κ. Γυμνασιάρχης τῆς Ἀρεοπόλεως, ὁ ὁποῖος ἐξέφρασε τὴν χαρὰν του διὰ τὸ συγκροτηθῆναι Συνέδριον καὶ ἐν ὀλίγοις ἀνέπτυξε ποῖος εἶναι ὁ Ἱερεὺς, ὁ κ. Διοικητὴς τῆς ὑποδιευθύνσεως Χωροφυλακῆς καὶ ἄλλοι τινές.

Τὴν μεσημβρίαν παρεκάθησαν εἰς κοινὴν τράπεζαν νηστήσιμον μετὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου ἅπαντες οἱ σύνεδροι, οἵτινες τὸ ἀπόγευμα ἀνεχώρησαν, μετὰ τὰς ἀρίστως τῶν ἐντυπώσεων, τονίζοντες ὅτι αἱ πνευματικαὶ αὐταὶ συγκεντρώσεις ὠφελοῦν τὰ μέγιστα τοὺς Ἱερεῖς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑψηλῶν τῶν καθηκόντων.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Τῆ 11ῃ παρελθόντος μηνὸς Φεβρουαρίου συνήλθεν εἰς τακτικὴν συνεδρίαν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἀσχοληθεῖσα περὶ διάφορα θέματα ὑπηρεσιακῆς φύσεως. Κατ' αὐτὴν ἀνεγνώσθη, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἔκθεσις τῆς

Ἐφορίας καὶ τοῦ Καθηγητικοῦ Συλλόγου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, σχετικῶς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἀναγνώρισεως τῆς ἐν Βοστώνῃ Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Τ. Σταυροῦ ὡς ἰσοτιμίου πρὸς τὰς Θεολογικὰς Σχολὰς τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης, ὡς καὶ πρὸς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης. Ὁ Καθηγητικὸς Σύλλογος ἐν τῇ ἐν λόγω ἐκθέσει αὐτοῦ ἀποφαινεται, ὅτι πρὸς τὸ παρὸν δὲν δύναται ν' ἀναγνωρισθῇ ἡ ζητούμενη ἰσοτιμία.

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς

Διὰ γράμματος τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἀνηγγέλη τῷ Σεβ. Ἀμερικῆς κ. Μιχαήλ, ὅτι δι' ἀποφάσεως τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, αἱ ἐν Ἰαπωνίᾳ, Κορέᾳ καὶ Φιλιππίναις Νήσοις Ὁρθόδοξοι Κοινότητες καὶ Παροικίαι ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς θὰ ὑπάγονται προσωρινῶς ὑπὸ τὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴν Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς. Ἡ διαπολιτιστικὴ τῶν ὡς ἄνω Κοινοτήτων ἀνατέθη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου εἰς τὴν Δ' Ἐπισκοπικὴν Περιφέρειαν, ἣτις ἐδρεύει ἐν Ἀὐτῶν Ἀγγελῶν τῆς Καλλιφρονίας. Ἦδη τὸ Μικτὸν Συμβούλιον τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς ἀπεφάσισεν ὅπως ἐνίσχυση ἠθικῶς καὶ οἰκονομικῶς τὴν Κοινότητα Ἁγίου Νικολάου τῆς Σεούλ. Ἐξ ἄλλου ὁ Ἱεραποστολικὸς Σύνδεσμος Φοιτητῶν τῆς ἐν Μπουρκλάιν Θεολογικῆς Σχολῆς διέθεσεν ὑπὲρ τῶν ἐν Κορέᾳ Ὁρθοδόξων ποσὸν 500 δολλαρίων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΡΗΤΗΣ

Ἐπισκοπὴ Κισσάμου καὶ Σελίνου

Τῆ 9ῃ καὶ 10ῃ Ἰανουαρίου ἐγένετο ἐν Καστελιῷ Κισσάμου τὸ Α' Συνέδριον τοῦ Ἱ. Κλήρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς Κισσάμου καὶ Σελίνου. Κατ' αὐτὸ εἰσηγήθησαν ἐπὶ διαφόρων θεμάτων ἀναγομένων εἰς τὸ ἔργον καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ Ποιμένου οἱ πρὸς τοῦτο ὀρισθέντες αἰδέοι. Ἱερεῖς. Μεθ' ἐκάστην εἰσηγήσιν ἐπηκολούθει συζήτησις, ἣν ἐπεσφράγιζε καταλήλως δι' ὀμιλίας τοῦ ὁ Θεοφ. Ἐπισκόπου κ. Εἰρηναίου. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ Συνεδρίου ὁ θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος κ. Εἰρηναῖος ἀνήγγειλεν, ὅτι ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἐπισκοπῇ Κισσάμου καὶ Σελίνου ἰδρύεται Γραφεῖον Ἐσωτερικῆς Ἱεραποστολῆς πρὸς θεραπείαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐν γένει πνευματικῶν ἀναγκῶν τῆς Ἱ. Ἐπισκοπῆς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Καθ' ἃ γράφει τὸ ἐπίσημον ὄργανον τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας (τεύχος ι', 1957), τὴν 19ῃν Σεπτεμβρίου 1957 συνεδρίασεν ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας παρουσία τῆς τὴν Βουλγαρίαν ἐπισκεψαμένης Ρωσικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀποστολῆς μετ' ἐπι κεφαλῆς τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην Μόσχας κ. Ἀλέξιον. Προσφωνῶν τὸν Πατριάρχην Μόσχας, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας κ. Κύριλλος εἶπε, σὺν τοῖς ἄλλοις, τὰ ἑξῆς:

«Πολλὰ ζητήματα συγκλονίζουσι τὰς ἐπὶ μέρους Ἀγίας Ἐκκλησίας. Τὰ ζητήματα αὐτὰ ζητοῦν ἐπιγόντως ὀρθὴν λύσιν, ἣτις δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ μόνον διὰ κοινῶν προσπαθειῶν καὶ διὰ τῆς ὁμοφώνου γνάμης ὁλοκλήρου τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας. Ἀς ἐλπίσωμεν ὅτι τοῦτο θὰ γίνῃ ἐγκαίρως καὶ ὅτι ἡ λύσις τῶν ζητημάτων αὐτῶν θὰ ἱκανοποιήσῃ τὰ συμφέροντα τῆς Μῆτρός Ἀγίας Ἐκκλησίας καὶ θὰ ἀποβῇ πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἀμοιβαίας σχέσεις μεταξὺ τῶν ἐπὶ μέρους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ὑπάρχουσι ζητήματα, τὰ ὁποῖα θὰ ἦτο χρήσιμον νὰ ἐξετασθοῦν καὶ λυθοῦν πρεπόντως ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τῶν εὐ-

σεβδών λαών μας, τους οποίους θεία χάριτι ἐκλήθημεν νὰ ὑπηρετῶμεν. Εἰδικῶς, ἡμεῖς θέλομεν ὅπως μεταξὺ τῆς Ρωσικῆς καὶ τῆς Βουλγαρικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εὗρουσιν πλήρη καὶ ἱκανοποιητικὴν λύσιν τὰ ἐξῆς ζητήματα, ἐκ πρώτης ὄψεως ὄχι τόσοσιν σημαντικὰ, ἀλλὰ ὄχι ὀλιγώτερον σπουδαία.

1. Εἶναι ἀπαραίτητον νὰ τονωθῆ ἡ ἐπικοινωνία μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν μας Ἐκκλησιῶν διὰ τῆς καθιερωσέως τῶν πρὸς τοῦτο τὰ μάλιστα καταλλήλων τρόπων. Κατὰ τὴν πορείαν τῆς ἐπικοινωνίας αὐτῆς τὰ σπουδαία ζητήματα τῆς πίστεως καὶ τῶν διεκκλησιαστικῶν σχέσεων τῶν Ἁγίων Ἐκκλησιῶν μας θὰ καταστοῦν κοινὸν κτῆμα μας.

2. Εἶναι ἀπαραίτητον νὰ καταβληθοῦν προσπάθειαι διὰ τὴν δημιουργίαν στενωτέρων καὶ στερωτέρων δεσμῶν μεταξὺ ὄλων τῶν ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Οἱ δεσμοὶ αὗτοι δεόν νὰ διαδηλώνται ὄχι τόσοσιν δι' ἐθιμοτυπικῶν χαιρετισμῶν καὶ ἐκφράσεων σεβασμοῦ καὶ ἐκτιμήσεως κατὰ διαφόρους περιστάσεις. Οἱ δεσμοὶ πρέπει νὰ εἶναι πραγματικοὶ καὶ νὰ ἀναφέρονται εἰς τὰ γενικὰ προβλήματα τῆς ὀρθοδόξου ζωῆς. Τοῦτο θὰ συνετέλει μεγάλως εἰς τὴν ἄρσιν τῶν διαφωνιῶν, αἱ ὅσαι ὑπῆρξαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ὑπάρχουν μεταξὺ ὀρισμένων ἐκ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

3. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων προκύπτει ὅτι διὰ τὴν τόνωσιν τῆς ἐπικοινωνίας μεταξὺ τῆς Ρωσικῆς καὶ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας δεόν νὰ δοθῆ ἡ δέουσα προσοχὴ εἰς τὴν ἀμοιβαίαν ἐπίσκεψιν καθηγητῶν τῶν Ἀνωτάτων Θεολογικῶν Σχολῶν μας καὶ ἀνταλλαγὴν φοιτητῶν τῶν Θεολογικῶν Ἀκαδημιῶν. Ἡμεῖς λαμβάνομεν τὴν ἐλευθερίαν νὰ ζητήσωμεν ὅπως γίνῃ δεκτὸς εἰς τὰς Ρωσικὰς Θεολογικὰς Ἀκαδημίας ἀριθμὸς τις φοιτητῶν μας, οἱ ὅποιοι, ἀφοῦ λάβουσι ἐκεῖ θεολογικὴν μόρφωσιν καὶ ἐκμάθουσι καλῶς τὴν ρωσικὴν γλῶσσαν καὶ τὴν ρωσικὴν φιλολογίαν, θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποβοῦν ὀφέλιμοι διὰ τὴν Ἁγίαν Ἐκκλησίαν μας καὶ τὸν λαόν μας.

4. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ κατάσταση τῶν μὴ ἑλληνικῶν μοναστηριῶν τοῦ Ἄθω ὄχι μόνον δὲν ἐβεβαιώθη, ἀλλὰ τούναντι ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐπιδεινοῦται συνετεία τῆς μειώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀδελφῶν τῶν Μονῶν καὶ ὕλικῶν δυσχερειῶν. Αἱ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν παρακλήσεις πρὸς τὸν Ἁγιώτατον Οἰκουμενικὸν Θρόνον περὶ ἐισδοχῆς εἰς τὰ ἐν Ἄθῳ Ἑλληνικὰ μοναστήρια μοναχῶν ἐκ τῶν Ὁρθοδόξων χωρῶν μας οὐδὲν ἀποτέλεσμα ἀπέδωσαν. Καὶ μέχρι τῆς σήμερον τὸ Ἅγιον Ὄρος ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἀπηγορευμένος τόπος διὰ τοὺς ἄλλους ὀρθοδόξους λαοὺς καὶ τὰ ἐν Ἄθῳ μοναστήρια τῶν βραδῶς, ἀλλ' ἀσφαλῶς παρακαλοῦσιν καὶ ἐρημοῦνται. Τοῦτο δὲν εἶναι ὀφέλιμον δι' ὀλόκληρον τὴν Ἁγίαν Οἰκουμενικὴν Ἐκκλησίαν, ὅπως δὲν εἶναι ὀφέλιμον καὶ διὰ τὰς ἀγαθὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν εὐσεβῶν λαῶν μας καὶ οὐδόλως εἶναι δυνατόν νὰ δικαιολογηθῆ. Μὴ θέλοντας νὰ εἴμεθα κριταὶ οἰουδήποτε, θεωροῦμεν ὅτι ἐπέστη ἡ στιγμή νὰ λυθῆ εὐνοϊκῶς τὸ ζήτημα αὐτό, τὸ ὁποῖον ἐτέθη ὑπὸ τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν.

5. Ζῶμεν εἰς ἰδιότυπον ἱστορικὴν ἐποχὴν, πλήρη κινδύνων ἀπειλοῦντων ὑπὸ τὰς συνθήκας τῆς ὀφισταμένης διεθνούς ἐντάσεως τὸ μέλλον τῶν ἐθνῶν. Ἡ ὑπόθεσις τῆς εἰρήνης δεόν νὰ κερδηθῆ καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καλεῖται νὰ φανῆ ἀντάξια τοῦ μεγάλου τῆς προορισμοῦ. Εἰς ἐποχὴν ἀτομικῶν βομβῶν καὶ θερμοπυρηνικῶν ὄπλων δὲν ἐπιτρέπεται ἀμφιταλάντευσις ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν τῆς μεγάλης ἀποστολῆς τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας καὶ ὄλων τῶν πιστῶν. Ἡμεῖς φρονοῦμεν ὅτι εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ ἐναντίον τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς χρησιμοποιοῦσεως τῶν ἀτομικῶν καὶ

θερμοπυρηνικῶν ὄπλων ὀφείλομεν νὰ εὐριοκώμεθα εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τοῦ πανανθρωπίνου κινήματος διὰ τὴν εἰρήνην.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Τὴν 10ην Φεβρουαρίου ἔ. ἔ. ἐγένετο εἰς τὰ Πατριαρχεῖα Σερβίας πολὺῶρος σύσκεψις τοῦ κλήρου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Βελιγραδίου ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Σερβίας κ. Βικεντίου. Ἐν τῶν περισσότερων συζητηθέντων θεμάτων ὑπῆρξε τὸ ζήτημα τῆς δράσεως τῶν ξένων προπαγανδῶν εἰς τὴν Σερβικὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰδικῶς εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Βελιγραδίου. Κατὰ τὴν σύσκεψιν αὐτὴν ὑπεγραμμίσθη ὅτι τὸ κυριώτερον καὶ τὸ ἀποτελεσματικώτερον ὄπλον κατὰ τῶν ξένων προπαγανδῶν εἶναι αἱ εἰλικρινεῖς καὶ συχναὶ ἐπαφαὶ τῶν ἐφημερίων μετὰ τῶν ἐνοριτῶν τῶν.

Ἡ σύσκεψις ἠσχολήθη καὶ μὲ δύο ἄλλα ἐξ ἴσου σοβαρὰ ζητήματα, τὴν λατρείαν καὶ τὸ κήρυγμα. Πρὸς ἐπαύξεισιν τῆς εὐπρεπείας τῆς λατρείας συνηστήθη ἡ ἴδρυσις χορωδιῶν ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπάρχουν εἰσέτι. Ὡς πρὸς τὸ ἕτερον ζήτημα, ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Σερβίας κ. Βικέντιος ὑπέδειξε τὴν ἀνάγκην, ὅπως τὸ περιεχόμενον τοῦ κηρύγματος εἶναι καθαρῶς κατηχητικὸν χαρακτῆρος λόγῳ μὴ ὑπάρξεως κατηχητικῶν σχολείων καὶ λόγῳ τοῦ ἐξοβελισμοῦ τῆς διδασκαλίας τῶν θρησκευτικῶν ἀπὸ τὰ σχολεῖα τοῦ Κράτους.

— Ἡ Ἱερατικὴ Σχολὴ Βελιγραδίου, ἡ ὁποία μέχρι τοῦδε ἐστεγάζετο εἰς τὴν πλῆθυν τοῦ Βελιγραδίου κειμένην Ἱερὰν Μονὴν τῆς Ρακοβίτσης, τῆς ὁποίας τὰ κτίρια ἦσαν τελείως ἀκατάλληλα διὰ μίαν σχολὴν, μετεφέρθη εἰς ἕν ἄνετον ἐκκλησιαστικὸν κτίριον τοῦ Βελιγραδίου, τὸ ὁποῖον ἐξεκενώθη κατόπιν ἐπιμόνων ἐνεργειῶν τοῦ Πατριάρχου Σερβίας κ. Βικεντίου.

— Τὸ πρῶτον τεῦχος τοῦ θεολογικοῦ περιοδικοῦ τοῦ Συλλόγου τῶν Ὁρθοδόξων Ἱερῶν Γιουγκοσλαβίας «Ὁρθόδοξος σκέψις» εὕρσκειται ὑπὸ ἐκτύπωσιν καὶ θὰ κυκλοφορήσῃ ἐντὸς τοῦ Μαρτίου.

— Εἰς τὸν καθεδρικὸν ναὸν τοῦ Σπαλάτου ἀνεκαλύφθη κατ' αὐτὰς ὑπὸ τὸ ἅγιον βῆμα παλαιὰ σαρκοφάγος μὲ ἀνάγλυφον παράστασιν τοῦ Καλοῦ Παιμένος. Ἡ σαρκοφάγος χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 8' αἰῶνος. Ἡ σαρκοφάγος αὕτη ἔχει ἀνεκτίμητον ἱστορικὴν καὶ ἀρχαιολογικὴν ἀξίαν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Ὁ Καθεδρικὸς Ναὸς τοῦ Γαλαζίου καὶ τὸ μέγαρον τῆς ἔδρας τῆς Ἐπισκοπῆς τῆς Ἐπαρχίας τοῦ Κάτω Δουνάβεως, εἶχον ὑποστῆ μεγάλας ζημίας κατὰ τὸν σεισμὸν τοῦ 1940. Αἱ ἐργασίαι ὁμῶς τῆς ἀνοικοδομήσεώς των εἶχον ἀναβληθῆ ἐν τῷ μεταξύ ἔνεκα τοῦ πολέμου, μόλις δὲ κατὰ τὸ 1950, τῇ μερίμνῃ τοῦ Σεβ. Ἐπισκόπου τῆς Ἐπαρχίας τοῦ Κάτω Δουνάβεως κ. Καισαρίου καὶ τῶν ἀόκνων προσπαθειῶν τῶν Ἱερῶν καὶ τῶν πιστῶν τῆς Ἐπαρχίας ἤρχισεν ἡ ἀνακαίνισις τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ καὶ τῆς Ἐπισκοπικῆς Ἐδρας.

Ὁ ἐπαναγιασμὸς τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ, μετὰ τὴν ἀνακαίνισιν, ἐγένετο μετὰ πάσης ἐπισημότητος καὶ μεγαλοπρεπῶν θρησκευτικῶν τελετῶν τὴν 7 Ἰουλίου 1957, παρουσίᾳ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καθὼς καὶ ἀντιπροσώπων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Θρησκευμάτων καὶ μεγάλου πλήθους πιστῶν. Ἡ ἀκολουθία τοῦ ἐπαναγιασμοῦ ἐτελέσθη ὑπὸ ἐπὶ τῶν Ἀρχιερέων καὶ πολλῶν Ἱερῶν καὶ διακόνων. Αἱ δαπάναι ἐκαλύφθησαν διὰ τῶν πόρων τῆς Ἐπισκοπῆς καὶ διὰ ποσῶν χορηγηθέντων ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου τῆς Ρουμανίας, τῇ εἰσηγήσει τοῦ προκαθημένου τῆς Ρουμανικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κ. Ἰουστινιανοῦ.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Πρὸς τὸν Ἀρχιμ. Ἀγαθάγγελον Ἐλευθερίου
(Ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλοῦμέν σε, ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον τοῦ Ἐπισκοπικοῦ δικαστηρίου καὶ εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς τὴν 4ην Ἀπριλίου ἡμέραν Παρασκευῆν καὶ ὥραν 1 π. μ., ἵνα δικασθῆς, δι' ἣν αἰτίαν ἀπελογηθῆς ἐνώπιον τοῦ ἡμετέρου ἀνακριτοῦ. Προσεπιδηλοῦμέν σοι δέ, ὅτι, ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῇ ὥς ἄνω ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ, θέλεις δικασθῆ ἑρήμην.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 25-2-1958

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου
† Ὁ Κερνίτσης Χρυσόστομος.

ρανικῶν κοινοτήτων. Ὁ σκοπὸς τῆς συναντήσεως εἶναι ἡ συζήτησις διὰ μίαν πληρεστέραν συνεργασίαν τῶν κεχωρισμένων προτεσταντικῶν παραφυάδων καὶ ἰδίᾳ μεταξὺ τῶν Λουθηρανῶν καὶ ἄλλων προτεσταντικῶν ὁμολογιῶν.

— Ὁ διευθύνων τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ «Ἐθνικοῦ Λουθηρανικοῦ Συμβουλίου» τῆς Ἀμερικῆς Dr Paul C. Empey, διεκήρυξεν, ὅτι ἡ ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ πρακτικὴ συνεργασία «ἄνευ συμβιβασμοῦ τῶν δογματικῶν ἀρχῶν («without compromise of doctrinal principles») εἶναι οὐ μόνον δυνατὴ, ἀλλ' ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη».

— Καθ' ἃ πληροφορεῖ ἡμᾶς τὸ αὐτὸ Δελτίον, ἡ «Οἰκουμενικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς ἐν Γερμανίᾳ Λουθηρανικῆς Ἐκκλησίας» παρουσίασε προσφάτως μίαν «θετικὴν ἔκθεσιν» ἐπὶ τοῦ προβλήματος τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀποστολικῆς διαδοχῆς. Ἡ ἀποστολικὴ διαδοχὴ περιγράφεται ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ ὡς «μία οὐσιώδης διάστασις τῆς Ἐκκλησίας», ἥτις συνίσταται εἰς τὸ νὰ εὐρίσκειται τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἔργον «ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὴν παράδοσιν καὶ πρὸς τὰ ἀποστολικά πρότυπα».

— Κατὰ πληροφορίας ἐκ Μόσχας, τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐκκλησίας τῶν Εὐαγγελικῶν-Βαπτιστῶν τῆς Ρωσίας ἀνέλαβε νὰ ἐπανεκδώσῃ εἰς τὴν Ρωσικὴν τὴν Βίβλον. Εἰς τὴν ἀρχὴν ἑκάστου κεφαλοῦ, θὰ ὑπάρχῃ προοίμιον, ὡστε ὁ ἀναγνώστης νὰ ἔχῃ τὴν εὐχέρειαν νὰ ἐκλέγῃ τὰ ἀποσπάσματα, ἅτινα τὸν ἐνδιαφέρουν.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ὁ διευθύνων τὸ Γραφεῖον Ἐξωτερικῶν Σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας Μητροπολίτης Νικόλαος δι' ἐπιστολῆς αὐτοῦ πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν, κατέστησεν εἰς αὐτὸ γνωστόν, ὅτι τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Μόσχας δέχεται νὰ ἀποστείλῃ ἀντιπροσώπους πρὸς διεξαγωγὴν συζητήσεων μετ' ἀντιπροσώπων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

— Καθ' ἃ πληροφορεῖ ἡμᾶς τὸ ἐν Γενεύῃ ἐκδιδόμενον Δελτίον τῆς «Οἰκουμενικῆς Ὑπηρεσίας Τύπου» («Ecumenical Press Service») εἰς τὸν ἐν Lübeck τῆς Δυτικῆς Γερμανίας ναὸν τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης θὰ τελεῖται ἡ θεία Λατρεία συμφώνως πρὸς τὸ τυπικὸν τεσσάρων χριστιανικῶν ὁμολογιῶν, ἥτοι τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου, τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς, τῆς Εὐαγγελικῆς Λουθηρανικῆς τοῦ Lübeck καὶ τῆς Παλαιολουθηρανικῆς.

— Τὸ θέμα τῆς «Ἡμέρας Προσευχῆς» τῆς «Παγκοσμίου Συνομοσπονδίας Χριστιανῶν Φοιτητῶν» (World's Student Christian Federation) τῇ 16ῃ Φεβρουαρίου ἦτο τὸ ἔξης: «Πάντοτε χαίρετε, ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε» τοῦτο γὰρ θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς» (Α' Θεσσαλ. ε', 16-18).

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Πρὸς τὸν Ἀρχιμ. Κωνσταντῖνον Πιπαλουκᾶν
(Ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλοῦμέν σε, ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἡμῶν ἐνεργούντος ὡς ἀνακριτοῦ, δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 12Δ) 22-1-58 ἐντολῆς τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Θεοκλήτου, καὶ εἰς τὰ Γραφεῖα τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ Παγκρατίου, τὴν 26ην Μαρτίου ἔ. ἔ. ἡμέραν Τετάρτην καὶ ὥραν 10ην π. μ., ἵνα ἀπολογηθῆς ἐπὶ ἀποδιδόμενων σοι κατηγοριῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 12 Μαρτίου 1958

Ὁ Ἀνακριτὴς
Ἀρχιμ. Βασίλ. Γιαννακάκης.

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Πρὸς τὸν Ἱεροδιάκονον Φ. Πολέμην
(ἄγνώστου διαμονῆς)

Καλοῦμέν σε, ἵνα ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἡμῶν, ἐνεργούντος ὡς Ἐκκλησιαστικοῦ ἀνακριτοῦ, δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 146 τῆς 1 Φεβρουαρίου ἔ. ἔ. διαταγῆς τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σύρου κλπ. εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σύρου κλπ. τὴν 10ην τοῦ μηνὸς Μαρτίου ἔ. ἔ. καὶ ὥραν 10ην π. μ., ἵνα ἀπολογηθῆς ἐπὶ τῇ ἀποδιδόμενῃ σοι κατηγορίᾳ.

Προσεπιδηλοῦμέν σοι, ὅτι ἐὰν δὲν ἐμφανισθῆς τῇ ὥς ἄνω ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ, ἡ ἀνάκρισις σου θὰ θεωρηθῆ περατωθεῖσα καὶ ἄνευ τῆς ἀπολογίας σου, καὶ θέλεις δικασθῆ ἑρήμην.

Ἐν Σύρῳ, τῇ 6 Φεβρουαρίου 1958

Ὁ Ἀνακριτὴς
Ἀρχιμ. Γρηγόριος Μαραγκός.

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 46 τοῦ Α. Ν. 2200]40 «Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων νομοθετικῶν διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων, διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς Ζωοδόχου Πηγῆς Δάφνης καὶ Ἁγίου Ἀνδρέου Ἁγῶν Πετραλῶν ὑπαρχουσῶν κενῶν θέσεων τακτικοῦ Ἐφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους νὰ καταλάβωσι τὰς ἐφημεριακάς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης διακηρύξεως ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα πιστοποιητικά διὰ τὰ περαιτέρω. Τὸ πρῶτιστον ἔσται τὸ πτυχίον τῆς Θεολογίας.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 11ῃ Φεβρουαρίου 1958

† Ὁ Ἀθηνῶν Θεόκλητος.

Ἱερὰ Μητρόπολις Φθιώτιδος

Προσκαλεῖ τοὺς βουλευμένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Σφάκας ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 47 τοῦ Α. Ν. 2200]1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν», ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ Α. Ν. 807]1945 ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Φθιώτιδος τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 48 τοῦ Α. Ν. 2200/40 προβλεπόμενα πιστοποιητικά μετὰ τῆς σχετικῆς αἰτήσεώς των.

Ἐν Λαμίᾳ, τῇ 16ῃ Ἰανουαρίου 1958

† Ὁ Φθιώτιδος Ἀμβρόσιος.

Ἱερά Μητρόπολις Ἡλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Ἁγίου Σπυρίδωνος Πύργου, 2) Ἁγίου Φωκᾶ - Καλαθᾶ καὶ 3) Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν - Βρανᾶ, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου δριζύμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῶν ἐν λόγω Ἐφημεριακῶν θέσεων, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας «Ἐκκλησία», ὑποβάλλωσι ἡμῖν τὰ δικαιολογητικά των, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Πύργῳ, τῆ 15ῃ Φεβρουαρίου 1958

† Ὁ Ἡλείας Γερμανός.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Μυρτιάς, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου δριζύμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς ἐν λόγω Ἐφημεριακῆς θέσεως, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσι ἡμῖν τὰ δικαιολογητικά των, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Πύργῳ, τῆ 5ῃ Μαρτίου 1958

† Ὁ Ἡλείας Γερμανός.

Ἱερά Μητρόπολις Θηβῶν καὶ Λεβαδείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46 καὶ 47 τοῦ Ἀ. Νόμου 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσι τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς κενῆς ὀργανικῆς θέσεως ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Πέτρας - Λαβαθείας.

Ἐν Λεβαδείᾳ, τῆ 17ῃ Φεβρουαρίου 1958

† Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Δωρόθεος.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46 καὶ 47 Ἀ. Νόμου 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ προσόντα ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσι τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς κενῆς ὀργανικῆς θέσεως ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Τριάδος Κοκκίνου - Ἀκραϊφνίου - Θηβῶν.

Ἐν Λεβαδείᾳ, τῆ 17ῃ Φεβρουαρίου 1958

† Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Δωρόθεος.

Ἱερά Μητρόπολις Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεσιτιάδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποιοιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱ. Ναοῦ «Ἁγιος Γεώργιος» Στέρνας Ὁρεσιτιάδος, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱ. Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης διακηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «Ἐκκλησία», ὑποβάλλωσι ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Διδυμοτείχῳ, τῆ 18ῃ Φεβρουαρίου 1958

† Ὁ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεσιτιάδος Κωνσταντῖνος.

ἐρὰ Μητρόπολις Καρυστίας καὶ Σκύρου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων 1) τοῦ ἐν Ἀμυγδαλιᾷ Ἱ. Ναοῦ «Ἁγιος Σπυρίδων», 2) τοῦ ἐν Γραμπιᾷ - Μύλων Ἱ. Ν. Ἁγίου Σοφίας καὶ 3) τοῦ ἐν Γιαννιτιῳ - Πόθι Ἱ. Ναοῦ «Ἁγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου δριζύμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, ὑποβάλλωσι ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Κύμῃ, τῆ 19ῃ Φεβρουαρίου 1958

† Ὁ Καρυστίας καὶ Σκύρου Χρυσόστομος.

Ἱερά Μητρόπολις Αἰτωλοακαρνανίας

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς β' κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Ἀγρινίῳ Ἱεροῦ ἐνοριακοῦ Ναοῦ «Ἁγιος Γεώργιος», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 47 τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 16 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 586/1941 Νομοθετικοῦ Διατάγματος «Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Α. Ν. 2200/40» δριζύμενα προσόντα, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσι ἡμῖν τὰ σχετικὰ πιστοποιητικά.

Ἐν Μεσολογγίῳ, τῆ 22 Φεβρουαρίου 1958

† Ὁ Αἰτωλοακαρνανίας Ἱερόθεος.

Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Φανερωμένης Σκοπέλου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσι ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ εἰρημένου Νόμου καὶ τῶν Ἱ. Κανόνων ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Χαλκίδι, τῆ 25ῃ Φεβρουαρίου 1958

† Ὁ Χαλκίδος Γρηγόριος.

Ἱερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46 καὶ 47 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τῆς ἐνορίας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Πανοράματος, ἵνα ὑποβάλλωσι ἡμῖν, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου, πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ, τῆ 25ῃ Φεβρουαρίου 1958

† Ὁ Θεσσαλονίκης Παντελεήμων.

Ἱερά Μητρόπολις Ἄρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46 καὶ 47 τοῦ Α. Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν Ἐφημεριακὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου Ἁγίας Βαρβάρας Ἀστροφωρίου, ὅπως ὑποβάλλωσι ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν νενομισμένων πιστοποιητικῶν.

Ἐν Ἄρτῃ, τῆ 27ῃ Φεβρουαρίου 1958

† Ὁ Ἄρτης Σεραφεῖμ.

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 47 ἐδ. 2 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων νομοθετικῶν διαταγμάτων, προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς Ἁγίας Μαρκέλλης Βοτανικοῦ καὶ Ἁγίου Γερασίμου Ἄνω Ἡλυσίων ὑπαρχουσῶν κενῶν θέσεων ἐνὸς τακτικοῦ ἔφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς ἐφημεριακὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα τῆς ἀμέσου κατωτέρας κατηγορίας, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης διακηρύξεως ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα πιστοποιητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις, τῆς 12 Μαρτίου 1958.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ὁ Ἀθηνῶν Θεόδωκος.

Ἱερὰ Μητρόπολις Θήρας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 2200] 1940 «Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν Εὐαγγελισμοῦ Θεοτόκου Ἑυρορείου Θήρας, Κοιμήσεως Θεοτόκου Χώρας Ἀμοργοῦ, Ἀναλήψεως Σωτήρος Ποταμοῦ Ἀμοργοῦ, Εἰσοδίων Θεοτόκου Νήσου Σχοινοῦσης, Ἀναλήψεως Σωτήρος Καρτεράδου Θήρας καὶ Εἰσοδίων Θεοτόκου Ἡμεροβιγλίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ κεκτημένους τὰ τε κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, πρὸς κατάληψιν τῶν θέσεων τούτων, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπόμενα πιστοποιητικὰ.

Ἐν Θήρᾳ, τῆς 1ῆς Μαρτίου 1958

† Ὁ Θήρας Γαβριήλ.

Ἱερὰ Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας.

Στερουμένων τῶν ἐνοριῶν Δεσινου - Δροβολοβου, Ἀναστασόβης, Προφ. Ἡλιοῦ, Ἀλεσαίνων, Δουμενῶν, Χατζῆ, Καλυβίων, Κούμαρι, Τούμπα, Περιστεράς τακτικοῦ Ἐφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 48 τοῦ ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200 «περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα πιστοποιητικὰ, καθ' ὅσον μετὰ ταῦτα θέλομεν προβῆ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων.

Ἀίγιον τῆς 10 Μαρτίου 1958

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Γεώργιος.

Ἱερὰ Μητρόπολις Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Ἁγίου Γεωργίου «Μαχαλά», 2) Ἁγίου Γεωργίου «Σκληροῦ», 3) Κοιμήσεως Θεοτόκου «Καλογερεσίου», 4) Ἁγίου Νικολάου «Λυκουδεσίου», 5) Γεν. Θεοτόκου «Πολυθέας» καὶ 6) Ἁγίου Ἀθανασίου «Ἀρήνης», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 47 τοῦ Α. Ν. 2200]1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 16 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5816]1941 Νομοθετικοῦ Διατάγματος «Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Α.Ν. 2200]1940», ὀριζόμενα προσόντα, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ πιστοποιητικὰ.

Ἐν Κυπαρισσίᾳ τῆς 5ῆς Μαρτίου 1958

† Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Χρυσόστομος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

— Ἐκυκλοφόρησαν τὰ 4 πρῶτα τεύχη τοῦ ὑπὸ τῶν καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. κ. Εὐδ. Ἀντωνιάδου, Ἀμ. Ἀλιβιζάτου, Β. Βέλλα, Γ. Κονιδάρη, Κ. Μπὸνῆ καὶ Λ. Φιλιππίδου ἐκδιδόμενου περιοδικοῦ «Ἡ Ὁρθόδοξος Σκέψις». Ὑπεύθυνος ἐπὶ τῆς ὕλης εἶναι ὁ Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Καθηγητῆς κ. Γεράσιμος Κονιδάρης. Τὰ τέσσαρα τεύχη ταῦτα, ἔχοντα κατὰ πάντα ἀρίστην ἐμφάνισιν, περιέχουν ἐξέχως ἐνδιαφέροντα ἀρθρα καὶ μελέτας τῶν καθηγητῶν τούτων ἐπὶ ζωτικωτάτων θεμάτων, ἄλλας ἐκλεκτὰς συνεργασίας, ἐκκλησιαστικὰς εἰδήσεις καὶ σημειώματα ἐπὶ τῶν σχετιζομένων πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν γεγονότων καὶ ζητημάτων.

Ἄνδρ. Κ. Παπαγεωργακοπούλου, Ἀνωτάτου Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβούλου. Ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου. Συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν καὶ ἐρμηνείαν τοῦ ἔρου «Ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου», κατὰ τὴν Καινὴν Διαθήκην. Ἐναίσχυμος διατριβὴ ἐπὶ διδασκαλίᾳ, ὑποβληθεῖσα εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἀθήναι 1957. Σελ. 106.

Παν. Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Ἀπ. Βιτάλη, Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μ. Νικοπόλεως. Ὁ Μητροπολίτης Τήνου Γαβριήλ. Ἐκδόσεις Ἱ. Μητροπόλεως Πρεβέζης, 1957. Σελ. 55.

Σεβ. Μητροπολίτου Κῶ Ἐμμανουήλ, Τὶ ἔχω δημοσιεύσει διὰ τὴν Νίσυρον. Ἀνατύπωσις ἐκ τῶν «Νισυριακῶν Χρονικῶν». (Ἔτος 1957. Τεύχος βον). Ἀθήναι 1957. σ. 16.

Μητροπολίτου Ἐδέσσης καὶ Πέλλης Διονυσίου, Πεντήκοντα τέσσαρες πρακτικαὶ ὁμιλίαι εἰς τὰς κατὰ Κυριακὴν ἀναγιγνωσκομένας ἀποστολικὰς περικοπὰς τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ, Ἔτος Βον, Ἀθήναι 1958, σελίδες 252.

Ἐκκλησία,

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

† Ὁ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

† Ὁ Βεργοῖας ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδ. Κ. Σπεράντσα, Ἡ 25ῆ Μαρτίου.

Σεβ. Μητροπ. Σάμου Εἰρηναίου, Ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς Παιδείας.

Ἀρχιμ. Εὐθυμίου Ἐλευθεριάδου, Τὸ θυμίαμα ἐν τῇ δημοσίᾳ καὶ τῇ ἰδιωτικῇ τῶν χριστιανῶν λατρείᾳ.

Εὐαγγέλιου Δ. Θεοδώρου δ. Θ., Καθηγητοῦ τοῦ Κολλεγίου Ἀθηνῶν, Ἡ λειτουργικὴ μὀρφωσις καὶ ἀγωγή.

Βασ. Μουστάκη, Τὸ δογματικὸν κήρυγμα.

Παρατηρήσεων Στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερῶν.

Βιβλιογραφία.

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΡΟΥΤΣΗΣ

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις, Ἰαοῦ 1.